

— R ý m a ř o v s k ý —
horizont

Čtrnáctideník regionu Rýmařovska

číslo 8/2014

vyšlo 25. 4. 2014

cena 15 Kč

Členové krajského výboru pro dopravu si prohlédli silnice v regionu

Občané měst a obcí Rýmařovska dostanou zdarma kompostéry

ročník XVI.

Městský hřbitov prochází úpravou zeleně

Seriál benefičních koncertů pokračoval ve dnech 9. a 16. dubna

Zahajujeme novou soutěž o ceny Pozoruhodnosti Rýmařovska

Ve Stránském přivítali jaro, jehňata i tele

Druhá dubnová sobota (12. 4.) se ve Stránském u Rýmařova nesla v duchu vítání jara. Díky Občanskému sdružení Stránské prožily děti s rodiči příjemné odpoledne plné her a zábavy, pokrýtily mláďata a přitom se přiučily velikonočním zvykům, vyrobily kraslice i velikonoční dekorace.

Jaro je příhodným ročním obdobím k vítání všeho, co se po zimě „vyklubalo - narodilo - vyklíčilo“. Zejména nově narozená mláďata zvířat chovaných na rodinné farmě Romana a Vladky Křenkových byla velkým lákadlem pro děti, kterých se do Stránského sje-

děti připravili obyvatelé farmy a další dobrovolníci, se nejen děti, ale i dospělí přesvědčili o tom, jak se plete pomlázka, malují kraslice nebo vyrábějí velikonoční dekorativní předměty z krepového papíru, a k tomu si pochutnali na výborných palačinkách z domácí kuchyně.

Hlavním bodem sobotního programu bylo křtění mláďat, která se na jaře u Křenkových narodila. „Prozatím se narodilo devětadvacet jehňátek a každým dnem očekáváme třicáté. To by pro letošní rok snad mohlo stačit. K této dro-

lo s rodiči překvapivě hodně. Připomeňme, že na farmě vznikla z popudu Vladky Křenkové také Nedělní škola řemesel, která letos oslaví sedmé výročí svého trvání a po celý rok pořádá akce, jejichž smyslem je udržovat tradiční řemesla a seznamovat návštěvníky s životem na vesnici. Zde se mohou zájemci naučit vytvářet vánoční nebo velikonoční ozdoby z přírodních materiálů, zpracovávat ovčí vlnu, drátkovat, batikovat nebo péct chleba v peci. Ostatně v sobotu po křtu mláďat a absolvování všech soutěží, které po

botině se minulý týden narodilo telátko - holka, a protože má na obou bocích bílou skvrnu ve tvaru srdce, pojmenovali jsme ji Valentýnka,“ říká s úsměvem Vladka Křenková. Křtu se zúčastnilo dvanáct jehňat a děti pro ně vybraly jména Ben, Rózinka, Malenka, Sněženka, Bledulka, Bludička, Ondřejka, Vendáček, Daisy, Kudrnka, Ježíšek a Bělínka. Proč jen dvanáct? Jsou to jehňátka, o kterých se ví, že mají potenciál pro další chov.

Děti se po křtu vydováděly v nejrůznějších soutěžích. Připraven

byl běh s vajíčkem na lžici nebo v šátku, závod v koulení pétanqových koulemi mezi brankami, střelba z dětských luků na terč, ale největší ohlas sklídl hod vejcem protihráči na co největší vzdálenost. Tu a tam vejce skončilo rozplácnuté na těle protivníka nebo na zemi. Návštěvníkům nabídla Vladka Křenková ochutnávku prvního letošního sýru domácí výroby, pro děti byla dále připravena projížďka na koníkoví jménem Primavera, a kdo měl chuť na pečené špekáčky, mohl se ohřát u táboráku.

A co čeká sdružení v nejbližší do-

již třetí beseda s Janou Hradílkovou, která přislíbila účast s projektem kočovných konferencí. Do Stránského se sjedou podnikatelky i manažerky z různých krajů a měst - z Prahy, Brna, Vysočiny nebo Ostravy - a samozřejmě i místní podnikatelky a ženy, které vedou nejrůznější kolektivy.

Tým občanského sdružení jezdí předvádět řemesla i mimo náš kraj. V létě bude vystavovat ovce na prestižním setkání chovatelů ovcí ve Zlobici u Brna. Občas vyjede s řemeslnými ukázkami na Sovinec, například o uplynulém velikonočním víkend. Mladší

bě? „Na 21. června připravujeme na farmě setkání Českomoravské asociace podnikatelek a manažerek (ČMAPM). Jsem členkou regionálního klubu ČMAPM Bruntál. Letos byl klub obnoven pod novým vedením. Abychom upozornily na obnovení činnosti klubu, rozhodly jsme se uspořádat právě setkání na farmě,“ sdělila k nejbližší akci Vladka Křenková. Na programu bude prezentace činnosti Občanského sdružení Stránské, prohlídka farmy a projektů. Dámy si budou moci vyzkoušet řemesla a večer proběhne

syn manželů Křenkových Jakub na hradě předváděl společně s tatínkem Romanem kovářské řemeslo. Na Sovinci vycházejí Křenkovým vstříc, jejich ovce pasou hradní příkop ke spokojenosti všech. Sdružení spolupracuje také s Euroregionem Praděd, účastní se různých prezentačních akcí a snaží se nadchnout turisty právě pro naše hory. Vladka Křenková je i v komisi pro udělování značky JESENÍKY originální produkt. V létě se ve Stránském uskuteční tradiční soutěž v sekání trávy kosou. JiKo

Z Rýmařova do světa

V nové rubrice o zážitcích a zkušenostech Rýmařovanů ve světě pokračuje Karin Gärtnerová, absolventka rýmařovského gymnázia a Univerzity Palackého v Olomouci, ve svém vyprávění o Dominikánské republice.

Ze života dobrovolníků v Karibiku 4. díl - Ostrov z ptačí perspektivy aneb Jak jsme zdolali nejvyšší horu Karibiku

Vždycky jsem měla strach z výšek. A to do té míry, že při věšení prádla na balkóně v pátém patře jsem se nedokázala ubránit představě, že se pode mnou tenhle kus cementu může každou chvíli zřítit. Nicméně je fajn se svým strachům čas od času postavit, a proto jsem se nechala přesvědčit, abychom si v Dominikánské republice vyzkoušeli paragliding.

Díky kamarádce Roxanne jsme našli kontakt na spolehlivou paraglidingovou společnost a spolu s dalšími pěti dobrodruhy jsme jednoho sobotního rána vyrazili do města Jarabacoa, zhruba 80 km na jih od vesničky, kde žijeme. Cesta byla pohodová a veselá, a tak nám rychle utekla. Když jsme ale dorazili na smluvené místo a v dálce viděli dva paraglidy vznášející se vysoko nad údolím, už nám tolik do smíchu nebylo.

Dorazili jsme na louku, kde se přistává, a čekali jsme, až na nás přijde řada. Lehce se to protáhlo, protože nahoře nebyly ideální povětrnostní podmínky, ale nakonec jsme se dočkali. Trošku jsme naše paraglidisty podezírali, že to byl záměr. Po tak dlouhém čekání jsme totiž všichni chtěli jen jediné - konečně už letět. Spolu s pěti instruktory jsme nastoupili do velkého terénního džípu, který nás strmou a klikatou cestou dovezl vysoko nad město. To už nám začalo docházet, že brzy z téhle výšky poletíme dolů, a navzájem jsme se s dívčí částí posádky konejšily, že to zvládneme.

Největší strach jsme měli z představy, že budeme muset skočit do prázdna, což nakonec našťastí nebylo potřeba. Dojeli jsme na malou louku, která se mírně svažovala dolů a po několikaminutovém čekání na správný vítr si první z nás oblékli „sedák“, připnuli se k instruktorovi, který měl padák a byl za námi, ostatní pomohli na zemi rozbalit padákový kluzák a pak už jsme se na povel museli co nejrychleji rozběhnout, běžet co nejdál a hlavně neskákat. Když jsme později viděli na videu naše rozběhy, brečeli jsme smíchy. Brali jsme to opravdu vážně. Vyrazili jsme, skrčili nohy a najednou byli ve vzduchu. Vše ostatní už měl v rukou instruktor. Byla to paráda vidět tuhle krásnou krajinu z ptačí perspektivy, a co

Pečlivá příprava a instrukce před letem

nejvyšší nohy, aby dosedl velice stylově na zedeček. Byl to nezapomenutelný zážitek, který bych určitě doporučila všem.

Náš asi fyzicky nejnáročnější výlet tady v Dominikánské republi-

řídíte sami. Asi tušíte, co jsme si vybrali my.

Přes kamarádku jsem zkontaktovala dvojici, která se právě z Pica vrátila, a dostala od nich cenné tipy, rady a především kontakt na spolehlivého průvodce. Domluvili jsme si čtyřdenní volno, připravili věci na cestu a mohli jsme vyrazit.

V pátek ráno jsme se rozloučili s Victorem, nastartovali naši motorku „La Perla Negra“ a vyrazili směrem La Ciénaga (1 100 m n. m.) - základní tábor výstupu. Cesta byla krásná, ale náročná, především pro naši Perlu. Spousta stoupání, klesání a zatáček. Zvládli jsme to celkem hladce až do města Jarabacoa. Tam jsme se řídili značkami, které nám říkaly, že La Ciénaga je vpravo. Bohužel pro nás se už nikdo neobtěžoval dát ukazatel na další křižovatku, kdy se mělo naopak odbočit doleva. My jsme přirozeně pokračovali rovně. A do kopce. Velké stoupání, kamenitá cesta, spousta děr a my si říkali, že tohle městečko bude asi hodně mimo civilizaci. Zatím jsme byli mimo my sami. Chybami se člověk učí. Zajeli jsme si asi hodinku a potkali fajn místní, kteří mě a naši krosnu dovezli zpátky do města Jarabacoa, zatímco Honza nás následoval na motorce.

Tentokrát jsme odbočili správně a asi kolem páté večer dorazili do La Ciénagy. Náš průvodce Francisco nás pozval k sobě domů, jeho žena nám udělala kafe a pak nám představili Hermana, sympat-

Honza si to vyloženě užívá

mě asi nejvíc překvapilo, nebylo se čeho bát. Cítila jsem se bezpečně, pohodlně a dobře. Let trval v průměru deset minut a při přistání člověk musel zvednout co

ce, který jsme podnikli sami dva s Honzou, byl výstup na nejvyšší horu Karibiku Pico Duarte. Všechno to začalo blížícími se Honzovými třicetinami. Věděla jsem, že by tuto horu rád pokořil, ale protože jsem ho chtěla překvapit, schválně jsem ignorovala jeho návrhy a poznámky o Picu, zatímco jsem potají začala plánovat naši výpravu.

Pico Duarte (3 087 m n. m.) se nachází v Národním parku Armando Bermudez, zhruba 130 km na jih od Cabarete. Jsou dva způsoby, jak lze cestu na tuto horu podniknout. Buď necháte veškerou organizaci včetně dopravy, průvodce, přenocování a jídla na cestovní agentuře za zhruba 500 dolarů na osobu, nebo si všechno za-

Počasí nám přálo

tického správce národního parku. Francisco věděl, že v Dominikánské republice pracujeme jako dobrovolníci, a proto nám domluvil spaní „za babku“ právě u Hermana, v budově správy národního parku. Další důkaz toho, jak moc milí jsou místní.

Ještě předtím, než jsme šli spát, jsme se zastavili v colmadu (obchůdku), kde jsme nakoupili veškerý proviant na cestu. Pečivo, sýr, štangli salámu, rýži, fazole, olej, sušenky, čokoládky (tatranky neměli), chipsy a pro případ nouze taky dominikánskou variaci na coca colu. To vše pod bedlivým dohledem a s cennými radami od Franciscy. Pak jsme popošli asi tři metry a byli jsme u Franciscovy sestřence Mary, která nám ve své mini restauraci s jedním plastovým stolečkem uvařila vynikající večeři. Smažené platany, volské oko, šunku, která vypadala jako náš lunch meat, a yucu. K tomu jedno pívko a byli jsme připraveni zdolat třeba Mount Everest! Po jídle jsme se rozloučili s Mary i Franciscem a domluvili se, že druhý den přijdeme v sedm ráno na kafe a potom vyrazíme na cestu.

Sobota ráno, osm hodin, Honza, Francisco, já, jeden kůň a jedna mula připraveni na cestu. Poslední dva to všechno odnesli, i s průvodcem. Každý průvodce s sebou bere minimálně dvě muly, jednu na jídlo a oblečení a druhou pro každý případ.

Počasí nám přálo, svítlo sluníčko a bylo trošku chladno - ideální pro výšlap. Netrvalo dlouho a byli jsme výš, než bychom se kdy dostali v Čechách - na Alto de la Cotorra. Stezka byla strmá, ale měli jsme spoustu energie a s každým vyšlápnutým metrem se nám navíc otevíral překrásný pohled na krajinu kolem. Bylo zajímavé pozorovat, jak se mění místní příroda. Palmy nahradily borovice,

bylo citelně chladněji a vzduch svěží. Těžko uvěřit, že jsme stále v Karibiku. Pokud jde o faunu, zpěvem nás provázeli ptáci a skoro celou cestu kolem hravě poletovali kolibříci. Ze zkušenosti z farmy jsme přesvědčení, že jsou to velice společenští tvorové.

Dávali jsme si pravidelné občerstvovací přestávky, abychom nabrali síly a také aby si odpočinula naše zvířata. Je zvláštní, jak i tak obyčejné jídlo, jako je chleba a sýr, chutná o moc lépe na čerstvém vzduchu, když je tělo unavené.

Nebyli jsme jediní, kdo se tento víkend rozhodl zdolat Pico Duarte. Pravidelně jsme se míjeli se skupinkou čtyř učitelů z mezinárodní školy v Santo Domingu a s jejich dvěma průvodci. Kromě nich šli všichni ostatní, které jsme potkali, dolů. Bylo fajn slyšet, že i když před sebou máme dlouhou cestu, vedeme si moc dobře, pokud jde o čas.

Trvalo nám méně než osm hodin dostat se do Compartición (2 450 m n. m.), místa, kde jsme našli přístřeší, prostornou kuchyni, ohniště a dobrou společnost horalů. Mezi nimi byla mimo jiné velká skupina z místní firmy Propa Gas, která měla teambuildingový víkend. Byli opravdu milí a my jsme strávili velkou část večera u ohně v jejich veselé společnosti. Kolem desáté jsme ale šli do hajan, protože se druhý den vyrazilo ve čtyři hodiny ráno.

Vzbudili jsme se před budíkem a začali balit. Venku foukalo, ale obloha byla plná hvězd, které mezi siluetami borovic vypadaly nádherně. Francisco se rozhodl nechat zvířata odpočívat, a na poslední část cesty jsme si tak vzali jen malý batůžek.

Pozdravili jsme skupinku učitelů, kteří měli taky v plánu vidět východ slunce z vrcholu, a vyrazili

Vrcholovka

jsem. Tma jako v pytli, mrholilo, Francisco s baterkou před námi a my za ním s čelovkou. Šlapali jsme nahoru po úzké kamenité pěšině, mechanicky jeden krok, druhý. Musela jsem zastavovat častěji, abych popadla dech, a brzy jsme za sebou ve tmě viděli blížící se řadu světýlek. Jak se tak chůzí kolébala, vypadalo to jako scéna ze Sedmi trpaslíků.

Ačkoliv pro mě byl poslední výstup nečekaně zdoluhavý, dorazili jsme na vrchol zhruba o půl sedmé ráno. Právě včas na východ slunce, který byl určitě krásný, ale bohužel ne pro nás tohle ráno. My jsme viděli jen mraky. I tak jsme udělali obligátní fotky na vrcholu, nějakou dobu doufali, že se vyjasní, zkoušeli najít velikonoční vajíčko, které tam schovali naši známí, ale neměli jsme štěstí. Tedy jak se to vezme, místo kraslice jsme našli samurajský meč v krásné pochvě, na které bylo vyryto PAZ (mír). Vzali jsme si tenhle vzvak k srdci, pečlivě jsme meč zase schovali a vyrazili na cestu dolů. Taky proto, že jsme nechtěli, aby náš průvodce Francisco omrznu. On sám se rozloučil se sochou Juana Pabla Duarteho (národního hrdiny, který roku 1844 vyhlásil vznik samostatné Dominikánské republiky a po němž je hora pojmenována) slovy „Hasta la proxima!“.

Tento výšlap obvykle trvá tři dny a dvě noci. To byl i náš původní plán, nicméně protože bylo teprve kolem desáté dopoledne, když jsme se vrátili do Compartición, a taky se vyjasnilo, rozhodli jsme se sejít do La Ciénagy ten samý den. Dali jsme si malou snídani a kafe, sbalili si věci, naložili mulu a vyrazili na poslední část našeho dobrodružství. Zpáteční cesta se zdála být nekonečná. Větší část cesty jsem se sama sebe ptala, jak jsem mohla nahoru vyjít tak snadno. Stezka byla strmá a klikatá

a vůbec mi nepřipadalo, že jsme tudy už jednou šli. Na cestě bylo hodně kamení a já jsem začala cítit puchýře na chodidlech. Přesto jsem, když mi Francisco už po několikáté nabízel koně, odmítla. Moje pýcha mi to nedovolila a navíc jízda na koni nevypadala o moc pohodlněji.

Po cestě dolů sprchlo, ale jen tolik, aby se obnovily naše síly (fyzické i psychické) a abychom ocenili, jak krásně vypadá příroda po dešti. Borovice postupně nahradily palmy, místy jsme dokonce viděli i divoké pomerančovníky (bohužel kyselý) a hlavně jsme slyšeli řeku, což znamenalo, že se blížíme k našemu základnímu táboru. I tak jsme pořád šlapali dál a dál, po stejně vypadajících cestách a zatáčkách, a když jsem se Franciscy asi potřetí ptala, kdy tam budeme, a on potřetí odpověděl „už brzy“, rezignovaně jsem oznámila, že zůstávám tady. Dokonce ani veselá cimmanovská písnička proti trudomyslnosti nezabírala. Po nekonečné cestě jsme - hurá hurá - dorazili do východního bodu na hranici národního parku. Vyčerpaní, ospalí a unavení, nicméně spokojení, že jsme to zvládli.

Naše nedělní skóre - 28 km, 12 hodin chůze, 14 hodin vzhůru, když jsme přišli zpět do La Ciénagy.

Jak řekl Sir Edmund Hillary: „Není to hora, kterou dobýváme, jsme to my sami.“

U Hermana jsme si dali studenou sprchu, slavnostní pivo a večeři u Franciscovy sestřence a potom jsme šli spát, abychom nabrali nové síly na dobrodružnou cestu zpět na naši farmu v Los Brazos.

Karin Gärtnerová

Odkazy na fotky a video: koubin.rajce.idnes.cz; pro video z paraglidingu stačí, když do vyhledávače na youtube.com zadáte Karin a Honza.

Přístřešek v Compartición

Fota archiv: Karin Gärtnerová

Pár slov... o jednom výročí a lidském (ne)vděku

12. dubna by se býval dožil kulaťých sedmdesáti let; bohužel pro nás mu „šéf“, jak jej poněkud familiárně nazýval, vyměřil čas o dvacet let kratší. Za dobu padesáti let, kterou v dočasném exilu zde na Zemi prožil, však stihl vyorat brázdu hlubší než kdovíkoli dlouhověkých starců. Muž, na jehož život pomyslné sudičky vtiskly pečet toho, „který se nehodí“. Karel Kryl.

Písničkář „první folkové vlny“ let šedesátých, nepříliš zručný kytarista, ale o to lepší zpěvák, skvělý a nedoceněný básník, nonkonformní novinář, nesmlouvavý kritik společenských zlořádů, půlkacíř (jak sebe sama nazval v knižním rozhovoru s Milošem Čermákem), pro mnoho lidí symbol zmařených nadějí „pražského jara“ 1968 a po dalších dvacet let (prožitých v emigraci v SRN) také hlas svobody šířený éterem vlnami RFE. Našli bychom jistě mnoho slov, kterými lze Karla Kryla a jeho život charakterizovat, pro mě nejvýstižnější však je jejich dvojice, již pronesl kdysi dávno římský prefekt provincie Judea, Pontius Pilatus, když vydával rozvášněnému davu zbičovaného Jehošua Ha-Nocriho: „Ecce homo!“ Ejhle, člověk!

Člověk křehký i pevný, pokorný i hrdý, pochybující i chybný, odpuštější i nesmlouvavý, vždy však svůj, s pevnými mravními zásadami. Člověk s mimořádným sociálním cítěním, který stál na straně potřebných a neváhal se sám zadlužit, aby pomohl tam, kde bylo zapotřebí. A právě toto cítění a zájem o druhé jej vedly k postojům, pro které jej mocní vezdejšího světa - lhostejno, zda éry totalitní či posttotalitní - dávali do různých klateb. Před životem pod rudou knutou, při němž „ne, nejsme na kolenou, / ryjeme drzkou zemi“, dal přednost svobodě a nejistotě exilu. Mohl se stát koryfejem polistopadového režimu, součástí jeho establishmentu, ale odmítl to. Neváhal sestoupit z pomníku, na který jsme jej stavěli, zpíval, mluvil a psal svobodně, jak byl zvyklý, s nevšedním vhladem a neomylnou básnickou intuící, s níž dokázal vyhmátnout témata, která jako by teprve dýmala pod povrchem společnosti, v jejím nevědomí.

Opojení prvními doteky svobody nedokázali jsme mu tehdy nezaujatě a pozorně naslouchat, mnozí

dokonce vnímali jeho nejvnitřnější obavy z toho, kam se naše společnost suně (vyjádřené v satirických písňových šlezech i publicistických textech), svou zkrácenou optikou jako zatrpklou něčoho, kdo nedostal veřejnou funkci, po níž toužil. Nic přitom není vzdálenější pravdě. Jeho stesky, stejně jako útočné filipiky, byly, řečeno slovy básníka Bohuslava Reynka, bolestí srdce, černého oharku, „jenž obalen jest chrchly / těch pro které žhnulo“. Srdce, jež naráželo na nepochopení v „Zemi Lhostejnosti“. A bylo to právě jeho srdce, které jej před dvaceti lety náhle a definitivně zradilo a přestalo tlouct.

Proč o tom všem píšu? Ne, nechci být Krylovým vykladačem či apologetou a už vůbec si jej nechci přivlastnit - na to je mi příliš vzácný, navíc jeho dílo samo stále ke čtenářům a posluchačům promlouvá velmi živě a nepotřebuje být reinterpretované. Důvod je jiný. Sešla se nám letos tři výročí s ním spjatá - dvacet pět let od „sametu“, již zmíněných sedmdesát let od Krylova narození a dvacet let od úmrtí. Dost dlouhá doba na to, aby se opakovaně potvrdil nepochybnitelný význam této složité osobnosti pro české (a slovenské) dějiny. Bývalo dříve zvykem, že se památka podobně zasloužilých „synů a dcer“ národa připomínala budoucím pokolením nejen kapitolou v učebnicích dějepisu, ale i něčím hmatatelnějším, například pomníkem. Jistě lze namítnout, že Karel Kryl by o něj nestál, že by se při jeho odhalování mohlo z hlubin času ozvat výsměšné závěrečné parlando z Písně Neznámého vojína - Nas..!! Jo nas..!! Jistě ano, mohlo. Mrtví nepotřebují pomníky, o tom není pochyb, potřebují je však živí. Aby si připomínali, odkud a kam jdou a kdo a čím za tu cestu již před nimi zaplatil. Aby jimi v ideálním případě vyjádřili vděk a úctu. Pomáhají k udržení kolektivní paměti, jsou důležitými symboly poskytnutými poučením (někdy i výstrahou) a svědectvím o době svého vzniku a jejích prioritách.

Ještě v dobách exilových se Karel Kryl přátelil s jiným emigrantem, českým sochařem Karlem Ronou, jenž vytvořil i bronzovou sochu anděla. Ta Krylovi učarovala natolik, že vyjádřil přání mít ji, až nađeje jeho čas, na hrobě. Nemá jej tam, bohužel, dodnes. Přibližně

před rokem se proto skupinka lidí, jimž tento stav nebyl lhostejný, rozhodla založit Nadační fond Karla Kryla a vyhlásila sbírku na vybudování důstojného pomníku - pochopitelně s Ronovým andělem - jímž bychom alespoň symbolicky splatili dluh, který vůči Krylovi máme (když už to za celých dvacet let od jeho úmrtí nenapadlo nikoho z vládnoucích garnitur, dodávám). Jeho předběžná cena byla stanovena na sedm set tisíc korun, přičemž za rok se podařilo nashromáždit necelých devadesát tři tisíc, takže snad za dalších sedm let... Asi nepřekvapí, že na seznamu dárců takřka nenajdete veřejně známou a činnou osobnost, většinou jen drobné dárcce, mnohdy opakovaně.

Co to o nás vypovídá? Jaké priority má společnost, v níž se s tichým souhlasem politické reprezentace ročně vydá z rozpočtu za předražené veřejné zakázky odhadem

deset až dvacet procent jejich celkové ceny, tedy v současnosti šedesát až sto dvacet miliard korun? Šedesát miliard proti necelým třem čtvrtinám milionu. Má být právě tohle krylovským „znamenným dobou“ a naším poselstvím pro další generace? Odkážeme jim opravdu takovou „demokracii“, jakou Kryl popisuje v jedné ze svých pozdních písní? *Demokracie panuje od Aše po Humenné / samet i něha v pánu je a zuby vylomené, / dali nám nové postroje a, ač nás chomout pálí, / zaujímáme postoje, místo abychem stáli. // Demokracie dozrává do žaludečních vědů, / bez poctivosti, bez práva a hlavně bez ohledů, / a je to mýlka soukromá snad optického klamu, / že místo srdce břicho má / a místo duše tlamu.* Nezavazuje nás jeho život i odkaz k něčemu víc? To nechávám na posouzení každému ze čtenářů.

VlaSt

V tomto čísle najdete

Aktuálně z města

Zahájení rekonstrukce ulic Havlíčkovy a Národní	str. 6
Povolení stánkového prodeje na Radniční ulici	str. 6
Úprava zeleně na městském hřbitově	str. 6

Zpravodajský servis ve zkratce

Občané měst a obcí Rýmařovska dostanou zdarma kompostéry	str. 6
--	--------

Školství

Gymnázium a Střední odborná škola Rýmařov na veletrhu Techagro v Brně	str. 8
Školní jídelna oslavila 50. výročí systému školního stravování	str. 8
Taneční obor postupuje na mistrovství republiky	str. 9
Mezinárodní setkání v Řecku	str. 9
Klasika, folk, spirituál i rock na Festivalu souborů ZUŠ ZUŠ Rýmařov zve na koncert	str. 10

Rozhovor

Se Zdenou Boudovou a Staňkou Gerhardovou o Projektu Michalka	str. 11
--	---------

Městské muzeum a Galerie Octopus

Exponát měsíce května 2014: Důlní vozík	str. 20
---	---------

Z okolních obcí a měst

Ohlédnutí za letošní biologickou olympiádou	str. 20
---	---------

Organizace a spolky

Kouzelná buřinka má letos bohatý program	str. 24
Šance pro místní výrobky a služby získat značku JESENÍKY originální produkt	str. 24
Jedeme všichni - cesta na kole pro všechny generace	str. 25

Sport

Dorostenci porazili soupeře z Vítkova	str. 30
Mladí fotbalisté absolvovali soustředění v Bělé pod Pradědem	str. 30
Košičáři přivezli ze Zlatých Hor bronz	str. 30

Foto na titulní straně:

Redakce - Ve Stránském přivítali jaro, jeřábata i tele

Aktuálně z města

Zahájení rekonstrukce ulic Havlíčkovy a Národní

Město na letošní rok připravilo komplexní rekonstrukci ulic Havlíčkovy a Národní. Provede ji vítěz soutěže na dodavatele stavby - společnost STRABAG, a. s., která zvítězila díky nejnižší nabídkové ceně stavby 9 741 tis. Kč vč. DPH z počtu sedmi uchazečů v soutěži.

Stavba zahrnuje komplexní zpevnění podloží a vybudování nových povrchů komunikace a chodníků Havlíčkovy ulice od křižovatky u hotelu Praděd dolů na křižovatku s ulicí Bartákovou a dále Národní ulice až po křižovatku s ulicí Opavskou. Součástí rekonstrukce budou i opravy přípojek vodovodu k přiléhajícím nemovitostem, oprava dešťové kanalizace, uložení kanalizačních

vpustí a hydrantů a veřejného osvětlení.

Jde o největší komplexní opravu komunikace ve vlastnictví města za posledních několik let. Stavba by měla započít po Velikonocích a potrvá podle smlouvy 120 dní. Měla by tedy skončit přibližně na konci srpna. Stavba si vyžádá řadu dočasných změn a omezení v městské dopravě a v zásobování zejména na Jungmannově ulici, v horní části ulice Národní a Školního náměstí. Omezení v dopravě budou včas vyznačena novým dopravním značením. Majitelům a obyvatelům domů přiléhajících přímo k rekonstruovanému úseku komunikace samozřejmě vzniknou problémy s příjezdem a docházkou k nemovitostem. Žádám proto

všechny naše obyvatele a návštěvníky města, kterým stavba dočasně problémy přinese, aby je strpěli, protože jsou se stavbou podobného rozsahu nevyhnutelně spojeny a nelze je obejít. Výsledkem bude přibližně 650 m dlouhý úsek nového povrchu komunikace s novými chodníky, odvodněním a spádováním povrchu. Pokud město v příštím roce podobným způsobem opraví i Hornoměstskou ulici (stavba se připravuje, letos by mělo proběhnout přepojení vodovodní sítě a přípojek k domům na novější litinové vedení), bude to znamenat podstatné zlepšení páteřních městských komunikací na mnoho let.

Ing. Petr Klouda, starosta

Povolení stánkového prodeje na Radniční ulici

Rada města povolila provozování stánkového prodeje v místě vyústění Jungmannovy ulice do ulice Radniční - v prostoru mezi budovou lékárny a Radniční 2, 4, 6. Zájemci z řad prodejců si zde mohou postavit vlastní stánky se zbožím tak, aby umožnili případný průjezd

obsluhy do Radniční ulice. Stánky a veškeré pozůstatky prodeje si stánkaři po ukončení prodeje uklidí a odvezou. Poplatek za prodej vyměří městská policie a prodejce ho uhradí v pokladně města v přízemí budovy radnice na náměstí Míru 1. *Ing. Petr Klouda, starosta*

Úprava zeleně na městském hřbitově

Rýmařovský hřbitov prochází na základě podnětu komise životního prostředí a regionálního rozvoje řadou úprav. Koncepce těchto prací je dána projekční přípravou, kterou provádí renomovaný a velmi zkušený architekt Ing. Jiří Finger, který se mi-

mo jiné specializuje na hřbitovy. V první fázi úprav došlo k odstranění poškozených a neperpektivních dřevin. Byly to jednak častými zlomy deformované a provozně nebezpečné borovice vejmutovky (jde o křehkou, do našich podmínek častých námraz

neprůliš vhodnou dřevinu), poškozené javory v prostoru Piety a dále tůje. Ty byly v minulosti tvarované, řez však nebyl pravidelně opakován, a tak došlo k vytvoření nestabilních druhotných korun, které se následně v důsledku náporu sněhu, námrazy a větru rozlamovaly. Současně byl u dalších stromů (habrů v horní části hřbitova, zlomených tůjí u některých hrobů, lip u obřadní síně) proveden z péstebních, zdravotních a bezpečnostních důvodů radikální ořez. Na tyto práce bude postupně navazovat nová výsadba, a to jak v prostoru před hřbitovem (okrasné a kvetoucí keře), tak uvnitř hřbitova. Podél východní a západní zdi budou vysázeny ozdobné keře, listnaté stromy

a jehličnany, prostor u Piety bude dosazen kulovitým javorem a dvěma skupinami různě vzrůstných kultivarů smrku omorika. Ve fázi přípravy projektu je úprava volné horní části hřbitova na rozptylovou loučku. Je tu dostatečně velký a důstojný prostor pro parkovou úpravu, výsadbu zeleně a výstavbu chodníků. Oprav by se postupně měly dočkat i komunikace. Centrální cesta bude rekonstruována ještě v letošním roce. Zároveň probíhá oprava hřbitovní zdi a úprava ploch pro umístění nádob na odpad. Po dokončení prací v příštím roce by tak měl městský hřbitov v návaznosti na již provedenou výsadbu dostat důstojnější podobu.

RNDr. František Čermák

Foto: Olga Schreiberová

Zpravodajský servis ve zkratce

Občané měst a obcí Rýmařovska dostanou zdarma kompostéry

Od 28. dubna začnou městské a obecní úřady předávat obyvatelům obcí Břidličná, Dětrichov nad Bystřicí, Dolní Moravice, Horní Město, Lomnice, Malá Morávka, Malá Štáhle, Rýmařov, Stará Ves, Tvrdkov a Velká Štáhle zdarma kompostéry na zahrady.

V rámci projektu Zavedení separace biologických odpadů Rýmařovska s využitím dotace Evropské unie Sdružení obcí Rýmařovska získává 1640 kusů kompostérů o objemu 900 litrů pro likvidaci zeleně ze zahrad u rodin-

ných domů. Dále získá region pro uvedené obce a Václavov u Bruntálu jedenáct velkoobjemových kontejnerů, které jsou určeny pro sběr bioodpadu v obcích, štěpkovač pro zpracování ořezů ze zeleně pro Malou Morávku a svozové vozidlo s jednoramenným teleskopickým nosičem kontejnerů pro Břidličnou.

Určení pracovníci obecních

a městských úřadů budou předávat občanům také informační brožurku, která obsahuje návod na to, co lze do kompostéru vhadzovat, co je méně vhodné a co tam nepatří vůbec. Kompost po dozrání bude možné využívat v místě, kde je zakládán. Majitelé rodinných domů se zahradou si budou moci o kompostér zažádat na příslušném obec-

ním či městském úřadě. Převzetí kompostéru potvrdí podpisem smlouvy o výpůjčce na dobu pěti let. Po uplynutí této lhůty jim bude kompostér zdarma převeden do vlastnictví.

Zástupci Sdružení obcí Rýmařovska a radnic obcí Rýmařovska věří, že se občané do správného třídění odpadů zapojí s velkou chutí a pomohou tak snížit náklady na likvidaci komunálního odpadu na Rýmařovsku.

Nikola Pohanělová, manažer Sdružení obcí Rýmařovska

OPERAČNÍ PROGRAM
ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

EVROPSKÁ UNIE
Fondy soudržnosti

Pro vodu,
vzduch a přírodu

Postup vydávání kompostérů pro majitele rodinných domků se zahradou v Rýmařově

Jak už bylo uvedeno v související tiskové zprávě, město Rýmařov se zúčastnilo společného projektu obcí Rýmařovska, jehož výstupem má být řešení problémových míst odpadového hospodářství ve městě. Konkrétní účast našeho města spočívá v nákupu 784 ks kompostérů o objemu 900 l pro občany města a tří velkoobjemových kontejnerů pro potřeby manipulace s odpady pro společnost Městské služby Rýmařov, s. r. o. Celkové náklady naší účasti v projektu jsou 1 623 tis. Kč, přičemž dotace Státního fondu životního prostředí činí 1 298 tis. Kč. Rozdíl je financován z rozpočtu města.

• Projekt předpokládá výpůjčku všech 784 kompostérů občanům města, kteří vlastní rodinný dům a přiléhající zahradu, aby mohli všichni biologicky rozložitelný komunální odpad ze své zahrady a domácnosti kompostovat v kompostéru a kompost pak dále využívat pro potřeby své zahrádky. Pomohou tak snížit množství biologicky rozložitelného komunálního odpadu z domácností, který jinak

musíme vyvážet na skládku do Horního Benešova a skládkování a dopravu drazé platit. To je pro město hlavním smyslem a cílem projektu. Podíl tohoto odpadu tvoří až 30 % z celkového odpadu domácností. Udržitelnost projektu, a tedy i doba výpůjčky pro domácnosti je pět let, poté by se kompostér stal majetkem domácnosti.

• Výpůjčka je možná jen pro majitele rodinných domků ve městě a jeho místních částech, kteří jsou ve městě přihlášení k trvalému pobytu, a to vždy jeden kompostér pro jeden dům se zahradou bez ohledu na počet zde žijících domácností. Dále mají možnost výpůjčky vlastníci (nájemníci) bytových domů s přiléhající oplocenou zahradou. Vždy by připadl jeden kompostér na dva byty bytového domu. Kompostéry nejsou určeny pro obyvatele sídlišť, chatáře, majitele nebo pronajímatele zahrad v zahrádkářských koloniích (ti si řeší kompostování v zahradách a osadách sami) a obyvatele města, kteří zde

nejsou přihlášení k trvalému pobytu.

• **Jak má postupovat občan, který splňuje podmínku pro zapůjčení kompostéru a chce ji využít?** - Od 28. dubna může přijít na odbor životního prostředí Městského úřadu Rýmařov na nám. Svobody 5. Po kontrole správnosti údajů vyplní a podepíše v kanceláři v přízemí budovy dva výtisky „Smlouvy o výpůjčce a následném darování“ (znění smlouvy bude zveřejněno na webových stránkách města) a pojedí si pro kontejner na sběrný dvůr společnosti Městské služby Rýmařov, s. r. o., na ulici 8. května (asi kilometr za městem vlevo). Tam po výdeji kontejneru podepíše jeho převzetí a odevzdá jeden výtisk smlouvy. Obdrží také příručku o výrobě kompostu.

Občan má povinnost nejméně pět let kompostér mít na svém pozemku a řádně ho užívat a v případě změny podmínek ho vrátit městu. Kompostéry bude město vydávat do vyčerpání zásob. *Ing. Petr Klouda, starosta*

Odbory MěÚ informují

odbor dopravy

Malý průvodce dopravním značením - 5. část

Vzhledem k tomu, že někteří řidiči ve městě neustále porušují zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů, zejména co se týká zákazu zastavení a stání, parkování mimo vyhrazená parkoviště, povolené rychlosti v obci či v obytných zónách ad., rozhodl se odbor dopravy a silničního hospodářství Městského úřadu v Rýmařově formou seriálu upozornit na význam některých dopravních značek umístěných na území města a v jeho místních částech.

Značka **Přechod pro chodce** (č. IP 6) označuje přechod pro chodce zejména tam, kde by jej řidič jinak neočekával, například mimo křižovatku. Umísťuje se těsně před přechod, vyznačený vodorovnou dopravní značkou **Přechod pro chodce** (č. V 7). Mimo obec se tato dopravní značka používá k označení každého přechodu pro chodce.

Chování na přechodu pro chodce a v jeho blízkosti upravují ustanovení zákona:

1. řidiči s výjimkou řidiče tramvaje příkazuje umožnit chodci, který je na přechodu pro chodce nebo jej hodlá použít, nerušené a bezpečné přejítí vozovky; proto se musí řidič vozidla přibližovat k přechodu pro chodce takovou rychlostí, aby mohl zastavit vozidlo před přechodem, a pokud je to nutné, je povinen před přechodem pro chodce vozidlo zastavit,
2. snížit rychlost jízdy nebo zastavit vozidlo před přechodem pro chodce, sníží-li rychlost jízdy nebo zastaví-li vozidlo před přechodem pro chodce i řidiči ostatních vozidel jedoucích stejným směrem,
3. řidič nesmí předjíždět na přechodu pro chodce a bezprostředně před ním,
4. řidiči se na přechodu pro chodce zakazuje otáčet se a couvat,
5. řidiči se na přechodu pro chodce a ve vzdálenosti kratší než 5 m před ním zakazuje zastavit a stát,
6. chodcům příkazuje, je-li blíž než 50 m křižovatka s řízeným provozem, přechod pro chodce, místo pro přecházení vozovky, nadchod nebo podchod vyznačený dopravní značkou

Přechod pro chodce, Podchod nebo nadchod, přecházet jen na těchto místech,

7. chodce se nesmí na přechodu pro chodce bezdůvodně zdržovat nebo zastavovat, musí neprodleně uvolnit přechod pro chodce pro projetí vozidel s právem přednosti jízdy a nesmí vstupovat na přechod pro chodce bezprostředně před blížícím se vozidlem. I na přechodu pro chodce musí chodce dát přednost v jízdě tramvaji.

Porušení vybraných povinností stanovených předpisy a počet bodů za toto jednání:

- při řízení vozidla ohrožení chodce na přechodu a neumožnění nerušeného a bezpečného přejítí vozovky - **4 body**,
- nezastavení vozidla před přechodem pro chodce v případech, kdy je řidič povinen tak učinit - **3 body**.

Řidiči velmi často chybují jízdou a rychlostí na železničním přejezdu.

1. Před železničním přejezdem si musí řidič počínat zvláště opatrně, zejména se přesvědčit, zda může železniční přejezd bezpečně přejet.
2. Vozidla se před železničním přejezdem řadí za sebou v pořadí, ve kterém přijela. Nejde-li o souběžnou jízdu nebo o jízdu v jízdnicích pruzích, smějí vozidla přejíždět přes železniční přejezd jen v jednom jízdnicím proudu.
3. Ve vzdálenosti 50 m před železničním přejezdem a při jeho přejíždění smí řidič jet rychlostí nejvýše 30 km/h. Svítí-li přerušované bílé světlo signálu přejezdového zabezpečovacího zařízení, smí 50 m před železničním přejezdem a při jeho přejíždění jet rychlostí nejvýše 50 km/h. Při přejíždění železničního přejezdu nesmí řidič zbytečně prodlužovat dobu jeho přejíždění.
4. Dojde-li k zastavení vozidla na železničním přejezdu, musí jeho řidič odstranit vozidlo mimo železniční trať, a nemůže-li tak učinit, musí neprodleně učinit vše, aby řidiči kolejových vozidel byli před nebezpečím včas varováni.
5. Před železničním přejezdem, u kterého je umístěna dopravní

značka **Stůj, dej přednost v jízdě!**, musí řidič zastavit vozidlo na takovém místě, odkud má náležitý rozhled na trať.

Řidič nesmí vjíždět na železniční přejezd,

a) je-li dávana výstraha dvěma červenými střídavě přerušovanými světly signálu přejezdového zabezpečovacího zařízení,

b) je-li dávana výstraha přerušovaným zvukem houkačky nebo zvonku přejezdového zabezpečovacího zařízení,

vacího zařízení,

c) sklápějí-li se, jsou-li sklopeny nebo zdvihají-li se závory,

d) je-li již vidět nebo slyšet přijíždějící vlak nebo jiné drážní vozidlo nebo je-li slyšet jeho houkání nebo pískání; toto neplatí, svítí-li přerušované bílé světlo signálu přejezdového zabezpečovacího zařízení,

e) dává-li znamení k zastavení vozidla zaměstnanec dráhy kroužením červeným nebo žlutým praporkem a za snížené viditelnosti

kroužením červeným světlem, f) nedovoluje-li situace za železničním přejezdem jeho bezpečně přejetí a pokračování v jízdě.

V případech uvedených v odstavci 1 písm. a), b) a c) smí řidič vjíždět na železniční přejezd pouze tehdy, jestliže před železničním přejezdem dostal od pověřeného zaměstnance provozovatele dráhy k jízdě přes železniční přejezd ústní souhlas. V tomto případě je řidič povinen řídit se při jízdě

dě přes železniční přejezd pokyny pověřeného zaměstnance provozovatele dráhy. Pověřený zaměstnanec je povinen se na požádání řidiče prokázat platným pověřením provozovatele dráhy.

Porušení vybraných povinností stanovených předpisy a počet bodů za toto jednání:

- vjíždění na železniční přejezd v případech, ve kterých je to zakázáno - **7 bodů**.

Odbor dopravy a silničního hospodářství

Školství

Gymnázium a Střední odborná škola Rýmařov na veletrhu Techagro v Brně

Žáci učebního oboru Opravář zemědělských strojů a odborní učitelé střední školy se zúčastnili největšího zemědělského veletrhu ve střední Evropě - Techagro v Brně, kde mohli na téměř 70 tisících čtverečních metrech zhlédnout špičkovou zemědělskou techniku. V rámci celodenní odborné exkurze se žáci i učitelé seznámili s novými trendy využívání strojů a zemědělské a lesnické technologie. Zajímavostí veletrhu byla prezentace většiny značek zemědělské techniky působících v České republice a vysoká zahraniční účast vystavovatelů z téměř 40 zemí.

Brněnská přehlídka zemědělské, chovatelské a lesnické techniky se v Brně poprvé uskutečnila před 20 lety a dnes je třetí největší svého druhu v Evropě. Toto postavení potvrzuje i vysoká návštěvnost. Žáci i učitelé naší školy získali velké množství informací a propagačních materiálů o nových strojích pro přípravu půdy, setí, sázení, postřiky a sklizeň zemědělských plodin, které mohou využít při výuce odborných předmětů a žáci třetího ročníku i u závěrečné zkoušky, která je čeká už v červnu.

Foto a text:

Ing. Soňa Kovářiková

Školní jídelna oslavila 50. výročí systému školního stravování

Školní jídelna Gymnázia a Střední odborné školy Rýmařov se připojila k letošním oslavám 50. výročí systému školního stravování, na který může být Česká republika právem hrdá - mnohé země jej nenabízejí vůbec nebo jen v omezené míře. V České republice se v letošním roce ve školních jídelnách stravuje přes jeden a půl milionu žáků a studentů. Rodiče financují pouze potraviny, peníze na mzdy

posílá Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy a provoz jídelen hradí jejich zřizovatel. Oslavy ve školní jídelně zahájila beseda studentů gastronomických oborů naší školy s bývalými zaměstnankyněmi Zdenou Novákovou a Annou Juřenovou, které studentům přiblížily těžké začátky školní kuchyně. Většina práce v kuchyni se tehdy dělala ručně, nevařilo se na elektrických či plynových sporácích, ale

na kamnech na dřevo a uhlí. Kuchařky si musely hodně přivstat, aby stihly zatopit v kamnech, uvařit a dovézt pečivo ke snídani na vozíku přímo z pekárny. Uvařit dvě stovky obědů bez vymožeností dnešní doby byl dozajista hrdinský výkon. Kuchyně se v průběhu let postupně měnila, jak se vyvíjely gastronomické technologie. V roce 2007 proběhla zásadní rekonstrukce kuchyně, jídelny a přílehlého zázemí, aby naše školní jídelna splňovala veškeré standardy moderního školního

zařízení. Kuchyně byla vybavena fritézou, konvektomatem a satelitem na udržování teploty hotových pokrmů. Nejčerstvější novinkou bylo zavedení bezstravenkového systému, který zrychlil odbavování strážníků a nabídl možnost využití internetové služby stravovacího konta, takže si strážníci mohou volit či odhlašovat obědy z pohodlí domova.

Beseda se setkala s velkým zájmem, o čemž svědčila spousta dotazů. V rámci oslav jsme navíc sestavili jídelníček v duchu sta-

ročeské kuchyně, který byl pro strávníky velkým zpestřením a příjemnou změnou. Některá jídla se v naší jídelně objevila poprvé - například staročeská

polévka kaldoun z Podřipska, Jilemnické klouzáky - knedlíčky se škvarky a se zelím, nebo bramborový báb - placka pečená z brambor, česneku, droždí,

mouky a škvarků dochucená povidlovou omáčkou. Kolektiv školní jídelny se snaží vařit oblíbená jídla a využívat moderní trendy v kuchyni.

Doufáme, že strávníkům bude v naší jídelně i nadále chutnat a zachovají nám svou přízeň.

Fota a text: Helena Chlebcová, vedoucí jídelny

Taneční obor postupuje na mistrovství republiky

V neděli 6. dubna se od ranních hodin rozběhla na plné obrátky taneční soutěž Czech Dance

Organization - mistrovství Moravy pro dětskou kategorii. Soubory, které postoupily z regionál-

ních kol, tancovaly před porotou co nejlépe. Však šlo také o postup na mistrovství republiky. Zaplněná sportovní hala v Přerově odměňovala jednotlivé formace potleskem.

Také naše děti bojovaly o nejlepší umístění. Choreografie *V říši jeřabin* si v kategorii modern dance II. liga odvážela krásné 2. místo a postup na republikové mistrovství, které se bude konat ve dnech 16. až 18. května v Kladně.

O týden později, v sobotu 12. dubna, se rozjel celý soutěžní tým dětí i juniorů na námi dosud nepoznané kláně, a to regionální kolo soutěže Taneční skupina ro-

ku, které proběhlo v městské sportovní hale v Havířově. Neuvěřitelných 116 formací se na tanečním parketu střídalo v různých soutěžních i věkových disciplínách.

Pár dnů před soutěží nás postihla velká nemocnost, a tak se děti představily ve velmi oslabené sestavě. I přes tento handicap skončily na 3. místě. Lépe na tom byli junioři, kteří si krásným tancem zajistili 2. místo. Juniorská formace nás bude reprezentovat na mistrovství Moravy ve Zlíně. Všem tanečnickům moc děkuji za jejich výkony a přeji štěstí v dalších soutěžích.

Alena Tomešková, ZUŠ Rýmařov

Foto: archiv ZUŠ Rýmařov

Mezinárodní setkání v Řecku

Vedení ZUŠ Rýmařov vybralo pět žáků a tři učitele, aby se zúčastnili týdenního projektu Networks v Řecku. Vyrázili jsme 29. března, přespali ve Znojmě, prohlédli si historické jádro a podzemí města. Následující den jsme si všichni užili dvouhodinový let z Vídně do Soluně (Thesaloniki), kde jsme se potkali s německými studenty a jejich učiteli a společně vyrazili autobusem do města Drama.

Druhý den, odpočatí po náročné cestě, jsme se vydali do nedalekého městečka Prosotsani, do místní školy. Později dorazili i Portugalci a Turci. Byli jsme překvapeni, jak jsou Řekové milí, velmi přátelští, ale také hluční a flegmatictí. Seznámili jsme se několika hrami, místí žáci nás provedli školou a pak jsme se pustili do výtvarného workshopu - tvorby společného animovaného filmu o Daidalovi a Ikarovi.

Následující dny jsme navštěvovali zajímavá místa v okolí Dramy. Nejprve místní jogurtárnu, poté rozvaliny starověkého města Filipi včetně amfiteátru, kde nám řečtí studenti zahráli úryvek z Euripidovy hry o trójské Heleně. Odvážnější z nás si poté zaplavali v moři ve městě Kavala. Studenti nás seznámili

s nádhernými památkami města Drama, byli jsme na exkurzi v mlékárně a ve vinařství, jež potěšilo zejména dospělé, kteří ochutnali místní víno a odvezli si „tekuté suvenýry“. Předposlední den jsme byli pozváni na radnici, kde jsme se setkali se starostou Prosotsani a byla pro nás uspořádána rozlučková

párty s mnoha ukázkami tradičních řeckých tanců, které jsme si i sami vyzkoušeli, a s ochutnávkou řeckých pokrmů.

Den nato jsme se naposledy sešli ve škole, abychom zhlédli prezentaci o starověkém Řecku a pustili si hotový film *The Downfall of Ikaros*, jež český tým během pobytu dotvořil. Následovalo srdceryvné loučení, poslední výměna „facebooků“ a odjezd do Soluně. Tam jsme si prohlédli památky, nakoupili suvenýry a nyní sedíme v letadle, přelétáme nad Budapeští a píšeme tento článek.

Kryštof Janoušek,

Adéla Kavková, Petr Němec,

Martin Nikl, Matěj Rampula

Zveme vás na tiskovou konferenci, kterou povedou studenti, kteří se projektu účastnili. Uskuteční se 28. dubna v 18 hodin v sále ZUŠ na Divadelní ulici.
Kamila Hýžová

Fota: archiv ZUŠ Rýmařov

Klasika, spirituál i rock na Festivalu souborů ZUŠ

Seriál benefičních koncertů na podporu Projektu Michalka pokračoval ve dnech 9. a 16. dubna.

V rámci Festivalu souborů Základní umělecké školy Rýmařov se ve středu 9. dubna ve velkém sále Střediska volného času představilo největší hráčské a pěvecké uskupení ZUŠ. Početné publikum zhlédlo vystoupení školního Zuškabandu a pěveckého sboru Vox montana. Zazněla známější hudební díla, například motiv z filmu *Hvězdné války*, píseň Raye Charlese *I Don't Need No Doctor*, spirituály *Ev'ry Time I Feel the Spirit* a *Steal Away*, lidové písně *Až já*

budu nade dvorem a *Jede sedlák do mlejna*, Mozartův *Menuet z Malé noční hudby* nebo píseň populární zpěvačky Adele *Rolling in the Deep* či *Španělský tanec* v podání kytaristů, jež zkomponoval ředitel ZUŠ Jiří Taufer asi před dvaceti lety. Pěvecký přídavek sboru Vox montana pocházel od Charlese Gounoda a nesl název *Ave Verum*, Zuškaband přidával skladbu *James Bond* od Johna Barryho.

Ve středu 16. dubna dostali prostor v sále ZUŠ rockeři. Kapela učitele Karla Cvrka, která zatím nemá jméno, působí na základní umě-

lecké škole již dva roky, v současném složení však od loňského září. Určitě by si zajímavý název zasloužila, zaznělo to i na koncertu a posluchači měli o čem přemýšlet. Mladí rockeři zvládli ve svých patnácti hudebních vstupech široký žánrový rozsah. Zazněly skladby rockové, hardrockové, pop, funky i reggae, hitovky, jako *Zombie* kapely The Cranberries, *Stairway to Heaven* kapely Led Zeppelin, *Smells Like Teen Spirit* od Nirvany, *Slow Cheetah* kapely Ret Hot Chilli Peppers, *Summertime* George Gershwin a dále skladby Davida Bowieho, Jimiho

Hendrixe, kapel Pink Floyd, Linking Park, White Stripes, The Black Keys, Beatles a dalších.

Diváci, kteří zavítali na oba benefiční koncerty, odcházeli obohaceni nejen o kulturní zážitek, ale také o dobrý pocit, že mohli prostřednictvím dobrovolného příspěvku přispět na prospěšnou věc a pomoci tak Projektu Michalka. Čtvrtý a zároveň poslední z řady benefičních koncertů se uskutečnil ve středu 23. dubna v sále Základní umělecké školy na Divadelní ulici, informace o něm přineseme v následujícím vydání.

JiKo

ZUŠ Rýmařov zve na koncert

Sobotu 22. února strávili členové orchestru Zuškaband a pěveckého sboru Vox montana ve Zlíně. K návštěvě tohoto města jsme měli dobrý důvod, neboť jsme byli pozváni do ZUŠ Zlín na společný přátelský koncert s žáky a učiteli této školy.

Koncert se konal v 17 hodin, měli jsme tedy dostatek času, abychom poznali i jiná zajímavá místa ve Zlíně než jen koncertní sál. Čas do oběda jsme příjemně strávili ve zlínském muzeu. Zde jsme si prohlédli výstavu Princip Baťa, na které nás velmi zaujaly

jednotlivé expozice, které se týkaly např. obuvnictví, zlínských filmových ateliérů či expedičních cest dvojice J. Hanzelka a M. Zikmund. Velkým zážitkem byla návštěva mrakodrapu (svého času druhé nejvyšší budovy v Evropě) v areálu obuvnického závodu spojená s projíždkou výtahem s pojízdou kanceláří ředitele firmy. Mnohým z nás se z prohlídky málem nechtělo odcházet. Ale čekala nás zkouška a příprava na koncert.

Druhou polovinu koncertu zajišťovala naše dvě tělesa, která po-

Základní umělecká škola Rýmařov

Základní umělecká škola Zlín

vás zvou na

PŘÁTELSKÝ KONCERT

4.5.2014

17,00

sál ZUŠ na Divadelní ulici

cimbálová muzika **Strunka Zlín**
rocková skupina **ZUŠ Rýmařov**

sluchačům předvedla svůj letošní koncertní program, který rýmařovští posluchači mohli slyšet např. v rámci Festivalu souborů. Nás ovšem velmi nadchla první část programu, ve které vystoupila cimbálová muzika ZUŠ Zlín s názvem Strunka. Tento soubor tvoří žáci a učitelé zlínské školy a v jeho repertoáru můžeme najít spoustu krásných moravských lidových písní. Mnozí naši žáci se s folklórem a kapelou lidových nástrojů na živo a zblízka setkali vůbec poprvé a byli tímto setk-

ním doslova nadšeni. U zlínských muzikantů bylo patrné, že jsou s hudbou, které se věnují, bytostně spjatí a že v jejich městě a kraji jde o skutečně živou tradici, která je neodmyslitelnou součástí jejich života. O tom svědčily vynikající výkony instrumentalistů i zpěváků, kteří svým přirozeným projevem, muzikálností a nadšením pro lidovou hudbu strhli k bouřlivému potlesku nejen své místní příznivce, ale i nás.

Jsmo proto velmi rádi, že soubor

Strunka přijal naše pozvání a že zlínské muzikanty v neděli 4. května v 17 hodin budeme moci na oplátku přivítat v našem koncertním sále na Divadelní ulici, kde se představí i rýmařovskému publiku, a to na společném koncertu s žáky naší školy. Program bude opět rozdělen do dvou částí, v nichž se vedle zlínské Strunky představí naše školní rocková kapela. Někomu se možná spojení rockové a lidové hudby může jevit poněkud netradiční, ale my jsme si jistí, že pů-

jde především o setkání velmi dobrých a nadšených muzikantů, při kterém nejde o to, jakým hudebním stylem se ta či ona kapela zabývá, ale zejména o to prožít radost z dobré hudby a předat ji i všem posluchačům. Tento koncert k tomu poskytne jistě skvělou příležitost, neboť dobré hudby a vynikajících výkonů muzikantů bude doslova plný. Proto všechny srdečně zveme k poslechu.

L. Janoušková,
ZUŠ Rýmařov

Rozhovor se Zdenou Boudovou a Staňkou Gerhardovou o Projektu Michalka

Od začátku března se naši čtenáři mohou na stránkách Rýmařovského horizontu setkávat s Projektem Michalka. Do sbírky na podporu těžce handicapované Michalky Boudové se lze zapojit příspěvkem na speciální účet,

rozhovor

Zdena Boudová nás přijímá ve svém malém podkrovním bytě. Michalka leží na pohovce v obývacím pokoji, kolem sebe má plyšové hračky, časopisy, nad hlavou zvonkohru, v televizi běží program pro děti. Nikdo by téhle drobné dívky se copánky nehádal devatenáct let. Narozeniny oslavila 10. dubna. Během našeho rozhovoru prohodí pár slov se svou bývalou učitelkou Staňkou Gerhardovou nebo s maminkou. Nemá možnost se sama pohnout, ale myslí, vnímá a komunikuje. Péče o ni její mamince zabere v podstatě celý den a čím dál častěji i celou noc, nemůže se od ní téměř hnout. Současně ale musí zajistit chod domácnosti a vyřizovat vše, co je potřeba, od lékařských vyšetření až po jednání s úřady. Sama se přitom dlouhodobě léčí s roztroušenou sklerózou a přidávají se další zdravotní problémy.

Jak vám narození postiženého dítěte změnilo život?

Michalka se narodila ve 24. týdnu těhotenství, předčasně, neplánovaně. To, že budu mít postižené dítě, jsem netušila, otázkou umělého přerušení těhotenství jsem se tak vůbec neměla možnost zabývat. Vše šlo velmi rychle a já na jedinou měla nemocné miminko. Michalka byla nedonošená, s porodní váhou 750 g a 32 cm byla extrémně nezralá a odkázaná na inkubátor, dlouho dýchala plně na kyslíku. Dlouhodobé působení kyslíku však poškozuje mozek,

sponzorským darem, zakoupením výrobků Avon s logem projektu nebo návštěvou některého benefičního koncertu. Kampaň za dva měsíce trvání oslovila celou řadu lidí, jednotlivců, majitelů místních firem i pracovníků nejrůznějších

a tak byla diagnóza dětské mozkové obrny nezvratná.

Jak mi to změnilo život? Narození postiženého dítěte znamenalo radikální změnu. Veškerá péče se soustředila na dítě, veškerý čas patřil dítěti. Můj osobní život prakticky skončil. Nemocnice, operace, lékaři, antibiotika, lázně, rehabilitace, cvičení s dítětem, strach, slzy. Nadějí střídala beznaděj. A zase nemocnice, operace, lékaři. Jestli jsem někdy přemýšlela o tom, že bych Michalku umístila do ústavu? NE. Michalka je můj život, moje sluníčko, moje všechno. Je to MOJE dítě a já jsem tento úděl přijala bez váhání. **Před sedmi lety jsme o Michalce psali v rubrice Jak se žije v Rýmařově... zdravotně postiženým. Bylo jí jedenáct, navštěvovala základní školu na Školním náměstí, po městě jste ji vozila ve speciálním kočárku. Jak se od té doby její zdravotní stav změnil?**

Michalka má za sebou několik operací. Je po resekci obou kyčlí a kvůli tomu přestala úplně chodit. Dřív mohla chodit v chodítku, teď už jen leží. S tím se začal její stav zhoršovat. Začala se jí křivit páteř a tlačit jí na plíce. Má problémy s dýcháním. Nemůže sedět, nenatáhne nožky, které jí často bolí, ale vzhledem k jejímu vážnému zdravotnímu stavu je v současné době operace nereálná. Kromě toho je po operaci žlučníku, žaludku a slepého střeva. Při propouštění z fakultní nemocnice v Olomouci podstoupila ultrazvuk ledvin a zjistilo se, že

institucí, kterým není osud postižené dívky a její vážně nemocné matky lhostejný. O výtěžku sbírky, který by měl podpořit rodinu v těžké situaci, pravidelně informuje iniciátorka projektu Stanislava Gerhardová, učitelka Zá-

kladní školy Rýmařov, Školní náměstí 1, p. o., v tisku i na internetu. O tom, jak náročná je péče o dítě s mozkovou obrnou a mnoha dalšími zdravotními komplikacemi, jsme hovořili přímo s maminkou Michalky Zdenou Boudovou.

má ledvinové kameny. Jeden kámen se dostal do močového měchýře, takže musela okamžitě na další operaci. Protože má problémy s ledvinami a nedostatečný přísun tekutin, musel jí být udělán PEG (perkutánní endoskopická gastrostomie, tj. hadička zavedená přes břišní stěnu do žaludku; pozn. red.). Kvůli ledvinovým kamenům nesmí dostávat kyselá potraviny včetně citrusů, špenátu a dalších zdrojů vitamínů, což vedlo k oslabení jejího imunitního systému. Michalka je často nemocná, trpí bronchitidami, bere trvale antibiotika. Dochází u ní k trvalému zahlnění, kašli, dušení a zvracení, to je hlavní důvod, proč se od ní často celé hodiny nemůžu vzdát. Další operace se lékaři bojí, protože se u ní navíc projevila srdeční vada.

Je pro vás při všech těchto potížích dostupná lékařská péče? Michalka potřebuje péči nefrologa, neurologa, kardiolo-

ga, psychologa, psychiatra, očního lékaře, ortopeda, urologa, alergologa a zubního lékaře a do budoucna bude potřeba dalších speciálních lékařů. Snažím se zajišťovat vyšetření v Olomouci, kde jsou všechna tato oddělení dostupná. V Rýmařově se na každé vyšetření čeká dlouho a při akutním stavu by Michalka byla ohrožena na životě.

Jak se se zhoršováním Michalky zdravotního stavu změnil váš každodenní život?

Fota: archiv Z. Boudové

Po resekci kyčlí a kvůli oslabené imunitě přestala chodit do školy. Snadno se nakazí a nachlazení, které u jiných dětí trvá týden nebo dva. Mám obavy z kontaktu s kýmkoliv nemocným. Poslední tři roky je proto jen doma. Podle jejího aktuálního zdravotního stavu k nám chodí asistentky Michalku doučovat. Letos ale končí školní docházku, takže asistentka Pavlína Jedličková ze základní školy na Školním náměstí k ní bude docházet už jen do konce tohoto školního roku.

Vypravít se do školy pro nás bylo vždycky dost náročné. Obléknout se, umýt, najíst, přebalit, s kočárkem na plošnině sjet k výtahu a dostat se ven z domu zabere několik hodin. Pokud je venku mokro nebo námraza, je pohyb po městě ještě těžší.

Na péči o Michalku jste zůstala sama. Pomohla by vám pomoc pečovatelky?

Samozřejmě bych pomoc potřebovala. Nemám vůbec nikoho, kdo by mě u Michalky zastoupil. Sama mám zdravotní problémy a potřebuji chodit na vyšetření. A to nemluvím o tom, že bych si chtěla taky někdy odpočinout. Důležité ale je, aby k Michalce přicházel jeden člověk, nejlépe zdravotní sestra, která zná perfektně její stav a odhadne, co zrovna potřebuje, jaké má potíže. Začala jsem spolupracovat s Diakonií, docházejí k nám pečovatelky, ty ale nemůžou podávat léky, navíc se střídají, což nám nevyhovuje. Je nutné se přizpůsobit dítěti, není možné mu nastavit pevný režim. Michalka pokaždé jí v jinou dobu, může se stát, že v noci nespí a pak usne přes den. Zatím zkoušíme pečovatelskou službu na několik hodin denně. Ale jediné zdravotní sestra, zvlášť taková, se kterou by si Michalka

rozuměla, by mi dala jistotu, že se můžu na nějakou dobu vzdát.

Michalka dosáhla plnoletosti. Jak vás tato skutečnost ovlivnila finančně?

Přišli jsme o některé dávky, o doplatek do životního minima, příspěvek na bydlení, přídatky na děti, snížili nám příspěvek na péči. Michalka dostává invalidní důchod, ale ve výsledku se naše příjmy snížily asi o osm tisíc měsíčně. Náklady přitom zůstaly stejně vysoké. Umělá výživa, kterou Michalka dostává šestkrát denně přes PEG, má velký doplatek, až devět tisíc korun. Lékařka nám předepsala jinou výživu, plně hrazenou pojišťovnou, není ale jisté, jestli bude Michalce vyhovovat. Několik tisíc měsíčně nás stojí doplatky za léky, masti, desinfekce, hygienické potřeby, podložky, stříkačky do PEG, krycí materiál na PEG, náplasti, sirupy apod. Jsou to všechno potřeby, bez kterých se neobejdeme.

Kvůli oslabené imunitě musím taky hlídat, aby Michalka neprochladla. Topím celé dny a při koupání musím ještě přitápět. Neustále pereme, takže i náklady na elektřinu jsou vysoké. Potřebovali bychom novou pračku, nový kočárek, na který se doplácí desítky tisíc. Nemáme z čeho udržovat auto, to by se navíc muselo upravit, aby v něm mohla Michalka jezdit vleže.

Plošinu na schodišti v našem domě financovalo město.

Bohužel se musím zabývat i velice bolestnou otázkou, co bude v budoucnosti s Michalkou, až nastane doba, kdy se o ni nebudu moci sama postarat.

Otázka pro Staňku Gerhardovou - iniciátorku Projektu Michalka: Jak projekt vznikl a čemu by měl posloužit?

Michalku znám dlouho, prakticky celou školní docházku jsem ji evi-

dovala, ale spíše neosobně. Teprve od minulého školního roku, kdy k Michalce docházela jako asistentka moje kamarádka Petra Motalová, jsem situaci v rodině Boudových začala vnímat jinými očima. Hodně jsme s Petrou probíraly jednotlivé problémy, přemýšlely, jak jim pomoci. Podařilo se nám kontaktovat několik sponzorů. Šlo o jednorázové finanční dary pro Míšu, za které touto cestou ještě jednou děkujeme. Stále to však nebyla cílená dlouhodobá pomoc.

Pak jsem dostala nápad vytvořit projekt. Pracuji pro kosmetickou firmu Avon, rozhodla jsem se navýšit prodej a o zisk se podělit s Michalkou. Další nápady se mi v hlavě jen rodily. Oslovila jsem ředitelku Mgr. Hanu Měrákovou, aby projekt zařadila naše škola. Souhlasila. Během týdne jsem oslovila spoustu lidí, organizací, škol a vůbec širokou veřejnost v Rýmařově.

Co si od Projektu Michalka slibují? Na začátku jsem si slibovala nějakou tu tisícovku, vlastně jsem ani netušila, do čeho se pouštím, prostě jsem chtěla udělat NĚCO. A Projekt Michalka se stal přes noc bestsellerem našeho města. Lidé se ptají, přispívají, diskutují, nakupují kosmetiku, do projektu se zapojují školy z Rýmařova i z okolí, spolupracujeme s firmami, podnikateli, s organizacemi, sportovními kluby, s rodiči žáků a samotnými žáky, s kamarády, přáteli a rodinou. Jsem nadšena z aktivity mnohých, o kterých bych ani neřekla, že by je problematika postiženého dítěte zajímala. Nemocní a tělesně odlišní lidé ale žijí mezi námi a jednou můžeme i my sami být „jinými“ tím, že nám do osudu zasáhne vyšší moc. Je důležité umět vedle sebe žít, umět se povzbudit a podat si pomocnou ruku. A to je hlavním cílem Projektu Michalka.

Jak ovlivnil projekt váš osobní život?

Zažívám díky němu velmi hezké chvíle. Moje děti Venda a Vojta už se nebojí o Michalce mluvit, i když nebylo lehké jim ji přiblížit. Dnes je Michalka součástí každého našeho dne. Ptají se mě na ni, skládají se mnou letáčky a balí balíčky, pokaždé když mám nějakou schůzku ohledně projektu, mi popřejí, ať to dobře dopadne. Manžel zastává roli kontrolního orgánu a reguluje mi čas tak, abych nepřepínala síly víc, než je zdrávo.

Má projekt už nějaké konkrétní výsledky?

Je toho hodně, co si od Projektu Michalka slibuji, a teď už vím, že je to možné uskutečnit. Hlavně potřebujeme získat pro Michalku a její maminku někoho blízkého, kdo s nimi ponese tíživou životní situaci. Někoho, kdo se o ně bude starat. Zdravotní sestra by byla asi nevhodnější, ale zároveň by to měl být člověk, kterého si rodina sama vybere. Přece jen se stane částečně členem rodiny, bude docházet do jejich soukromí a sdílet s nimi jejich osud. Spolupráci s Diakonií jsme již navázaly, za ochotu děkuji hlavně paní Maňurové, která nám vyšla vstříc. Je však těžké přizpůsobit se Michalce, napasovat ji do jakéhokoli režimu. Kvůli její nízké imunitě je potřeba hledat jednoho, maximálně dva lidi, kteří se o ni budou starat. Já sama bych své děti nesvěřila jen tak někomu, takže plně chápu výhrady paní Boudové, že střídání lidí u Míši jim není příjemné. Dnes víme, že je nejen v Rýmařově plno báječných lidí, kteří jsou ochotni pomoci. Téměř denně řeším nějakou nabídku, mailem mi chodí informace, kam se obrátit, školy zahájily své vnitřní projekty na pomoc Michalce. Probíhají benefiční koncerty ZUŠ Rýmařov. Moc děkuji řediteli Jiřímu Tauferovi za tento úžasný projekt. „Lízátka pro Michalku“ a „Velikonoce pro Michalku“ jsou formou pomoci ZŠ Jelínkova a její školní jídelny. Děkuji vedoucí jídelny Janě Egidové a paní učitelce Markétě Míčkové za tento skvělý nápad. A děkuji všem mlsným dětem za nákup lízátko a šikovným výtvarníkům za krásné výrobky k prodeji v rámci Projektu Michalka.

Nápadů přibývá, Projekt Michalka prostě frčí, hrne se kupředu jako vlak a přibírá stále další a další cestující. Má energii, má duši. Za měsíc březen se vybraná částka vyšplhala na téměř padesát tisíc korun a týden nato byla pokořena hranice šedesát tisíc! Se získanými penězi vidím možnost zajistit holkám Boudovým trochu jistoty a klidu. Bez peněz se špatně plánuje budoucnost. Peníze od našich laskavých spoluobčanů jim nevrátí zdraví a ani nepojedou na luxusní dovolenou, ale vlijí jim do žil novou chuť žít a dovolí důstojně nést svou těžkou životní situaci. Budou totiž vědět, že to nesmějí vzdát a že na to nejsou samy.

Děkuji za rozhovor.

ZN

Poděkování

Děkují občanskému sdružení BFAA Oldies,
děkují panu Jaroslavu Kalovi

Mgr. Stanislava Gerhardová
ZŠ Rýmařov, Školní nám. 1

Děkují

Děkují

Základní umělecké školy Rýmařov

Za spolupráci na Projektu Michalka

Festival souborů má za sebou čtyři nádherné koncerty. Dne 2. dubna v sále ZUŠ příjemně „zahrála“ na duši skupina Chaotics pod vedením Jana Kučery, 9. dubna se v sále SVČ představil orchestr Zuškaband a pěvecký sbor Vox montana, další dva koncerty 16. a 23. dubna proběhly opět v sále ZUŠ. Bylo to velmi silné a působivé, zazněly nádherné věci, opravdu bylo co vidět a slyšet.

Výtěžek ze všech koncertů bude věnován na Projekt Michalka. Děkují všem účinkujícím za emotivní kulturní zážitek a podporu projektu.

Mgr. Stanislava Gerhardová
ZŠ Rýmařov, Školní nám. 1

Kdo byl kdo

Julius Enders: Příběh klasického filologa (6): Rukopisy v redakci Ivanova

V minulém článku jsme opustili dr. Julia Enderse v době, kdy se připravoval publikovat své první práce z oblasti staročeské literatury. Již na studiích se seznámil s názory a spisy profesora fyziologie lékařské fakulty a rektora Karlovy univerzity prof. F. Mareše (1877-1942), který patřil k obráncům Rukopisů. Dlužno dodat, že k jejich zastáncům se na Moravě počítal i známý archeolog prof. Karel Absolon (1877-1960), vnuk Jindřicha Wankela. Velmi úctyhodný byl i postoj vynikajícího předváleč-

filologii tehdy Marešovy práce zvlášť nezaujaly, a věci se proto nijak hlouběji nezabýval. Přesto nám nesmí uniknout, co píše ve svém životopise: „*Jako člen staročeské vlastenecké rodiny jsem už byl za mlada obráncem pravosti těchto památek.*“

Tepřve v druhé půli 60. let se poněkud kuriózně seznámil s JUDr. Jaroslavem Šonkou (1918-1990), překladatelem a znalcem staré české literatury, když na něj narazil jako na prvního při pokusu obtelefonovat všechny jeho jmenovce v Praze. Tehdy totiž patřil dr. Šonka mezi významné obhájce Rukopisů a účastnil se jejich zkoumání v týmu dr. Ivanova. Právě on, jak jsme výše upozornili, doporučil dr. Enderse ke spolupráci s komisí. Postupně navázal Enders kontakty s dalšími členy tehdy nelegální Čs. společnosti rukopisné (legální 1937-1952), s Ing. K. Urbanem (1903-1975), s novinářem, prozaikem a literárním historikem J. Vopravilem (1917-1977), Ing. Luborem Skokánkem (1901-1980), dr. J. Riegrem, Ing. Dr. Z. Zachyalem i dalšími a připojil se k nim neuspokojen závěry odpůrců pravosti Rukopisů královédvorského a osmi stran textu zelenohorského.

Společnost rukopisná de facto fungovala jen do roku 1941, kdy dorazil zákaz publikovat Zprávy, a tím byla její činnost zastavena. Obnovila se roku 1945, stěžl ale pochopit, že jako před čtyřmi ro-

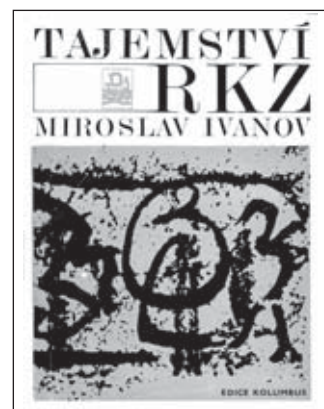

Manželé Šormovi a Endersovi

ky opět zakazovalo (!) vydávání tisku společnosti i československé ministerstvo kultury. Roku 1952 byla společnost podle zákona 68/1951 Sb. rozehnána jako jiné, jmenujme třeba nepochopitelný zákaz společnosti archeologické či heraldické a většiny regionálních vlastivědných spolků. 311 členů Čs. společnosti rukopisné se ocitlo v ilegalitě.

Publikační činnost rukopisné společnosti tím narazila na neprostopnou stěnu zákazů. Jedinou možností, kterou začala praktikovat spolu s dalšími umlčovými, bylo vydávání nepovolených tiskovin samizdatem, rozmnožovaných soukromě, opisovaných na stroji a tajně šířených. Při prozrazení hrozilo aktérům samizdatové činnosti (texty o RKZ ad.) nebo nepovoleného šíření textů znovu přestupkové řízení s výhrůžkou nebo několikaměsíční vězení (zákon 83/1966 Sb., 6/1961 Sb. či 95/1949 Sb.). K tomu se vždy připojil další trest za užití „nepovolených technických prostředků“ (cyklostyl, psací stroj) a materiálu získaného „pod rukou“ (blány, papír), což se klasifikovalo jako „rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví“ a přineslo i nějaký ten rok navíc a pokutu. „Podle stupně společenské nebezpečnosti“ (útok proti státu, urážka jeho hlavy, šíření poplašné zprávy...) pak nastupoval soud s hrozbou několika let. Enders tak byl rovněž ve své práci trvale ohrožen, neboť mohla být stěžl tr-

vale utajena. Možná jej chránilo, že měl příslušný „*organ*“ StB rozum a právem nepovažoval jasné nepolitické texty za natolik nebezpečné, aby se jimi musel zabývat. Kdo ví? První dva samizdaty dr. Julia Enderse pocházejí z roku 1970. Napsal tehdy odborné stati *Evangelium sv. Jana, pravá památka stč. písemnictví*

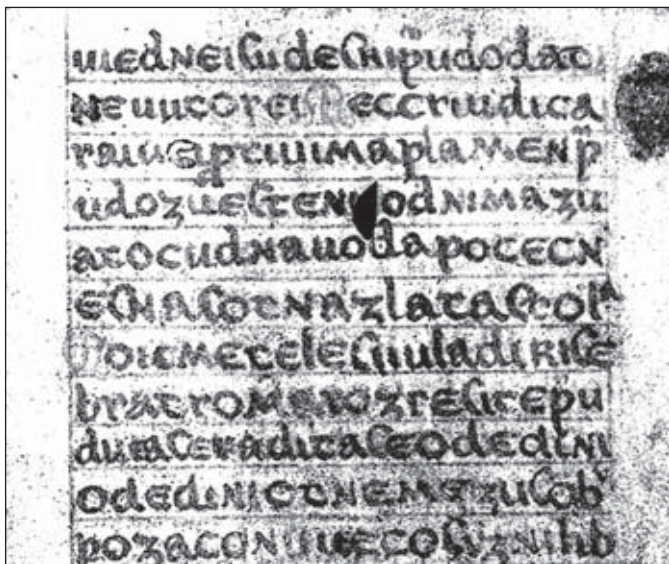
Ivanovovo vydání *Tajemství RKZ* z roku 1969

(40 stránek strojopisu) a *Evangelium sv. Jana a Čtenie zimního času* (14 stran strojopisu). Než budeme pokračovat, shrmě si jen nejstručněji, v čem tkví podstata sporů o pravost Rukopisů. Základní námítky obsahují zhruba čtyři body. Jazyk Rukopisů neodpovídá podle řady lingvistů jiným dochovaným listinám z doby, do níž je obhájci kladou, a obsahuje ahistorická slova či tvary. Historikové upozorňují na geografické nepřesnosti a jinak nedoložené události. Technické

Rukopis královédvorský (výřez)

ného historika profesora Josefa Pekaře, který ač zásadní odpůrce Rukopisů, věřil v poctivost jejich obránců, v hodnotu oboustranné odborné diskuse a velmi si práce prof. Mareše vážil. Enderse zaměřeného na antickou

Výřez z Rukopisu zelenohorského

Fota: archiv J. Karla

problémy některých textů plynou pro paleografy z použití palimpsestu, tedy pergamentu s vyškraabaným původním textem patrným při rentgenování. Formu písma původního textu kladou s mladšího období středověku než u nového. Chemici jsou zdrženlivější, ale popírají užití berlínské modři v iniciále (ozdobném písmeni na počátku kapitol či odstavců) dřív než v 18. století a mají výhrady ke složení inkoustu. Dodejme, že literární hodnota veršů Rukopisů prisuzovaných jazykovědci Václavu Hankovi a především Josefu Lindovi je uznávána i značnou částí jejich kritiků.

Při druhém chemickém zkoumání originálů Rukopisů (na popud Ivanova) vedl necitlivý postup v laboratoři Kriminalistického ústavu k jejich závažnému poškození. Závěry Ivanova s nadsázkou připomenou vtip kolující

v osmdesátých letech mezi archeology: „*Hrubý vykopal v základech baziliky na Sadách hrob s ostatky, jež mohly patřit arcibiskupu Metoději. Naše laboratoře zklamaly, a tak se Poullík obrátil na Američany. Ti po delším zkoumání opatrně prohlásili, že by se mohlo jednat o kněze. Zvolil tedy zkušené Brity, ale ti pouze sdělili, že je to snad nějaký arcibiskup. Naši chtěli jistotu, a tak pozůstatky muže svěřili Moskvě. Odpověď přišla obratem. Místo velké bedny s dobře zajištěnými ostatky se vrátil drobný balíček plný rozdrčených kostí světce se stručnou zprávou: 'Eto Mefodij, on priznalsja!'*“

Ivanovův zpopularizovaný text není samozřejmě dostatečně fundovaným podkladem pro odborníky a kromě toho zcela zanikla noticka z roku 1975 se seriózním sdělením Kriminalistického ústa-

vu, že „*nevydal žádnou expertizu ve věci pravosti...'*“ Rukopisů, „*a pokud se dostaly do (...) literatury faktu jiné informace, postarádají jakékoli opodstatnění'*“. Nejen obránci Rukopisů, ale i ostatní odbornou veřejnost navíc popuzuje, že první republika, němečtí okupanti i režim po roce 1948 zneužily subtilní vědecký spor jako politikum.

Přesto dr. Enders, který se postupně odkláněl od argumentů komise, poctivě sledoval Ivanovy závěry ještě roku 1977, aniž by odmítal logické soudy. Stěží překonával taktí a neútočné námítky přítele dr. Šonky, který sice dosavadní názory na RKZ měnil, ale zůstal svou tolerancí mezi tehdejšími znalci bílou vránou. Vzájemné styky obou po roce 1979 postupně ochladly. Později, když Šonka prostudoval Endersovův samizdatový rozbor RKZ,

byl prací v týmu Ivanova rozčarován, a třebaže nechtěl uvěřit, že bylo zkoumání Rukopisů zneužito, neubráníl se úleku, že pokud by opravdu došlo k účelové interpretaci, byla by to „*taková hanebnost, že si nelze představit větší'*“. Mgr. Jiří Karel

(Zprávy České společnosti rukopisné 1995-2003; Metzlová, J.: *Osobnost, Neviditelný pes 15. prosince 2000; Nesměrák, K.: PhDr. Julius Enders - život a dílo, Julius Enders, Sborník vzpomínek a statí, Praha 2010; Týž: Bibliografie Julia Enderse, Julius Enders...; Urban, Jiří: Moje svědectví o Juliu Endersovi, Julius Enders...; Metzlová, D.: Endersovy překlady Aischylových tragédií, Julius Enders...; Enders, J.: Stručný vlastní životopis, Malá Morávka 1993; Enders, J.: *Dopis inženýrovi..., Bruntál 1971 ad.*)*

Policie dopadla zloděje

Rýmařovští policisté ve spolupráci s bruntálskými kriminalisty objasnili krádež věcí v hodnotě 30 tisíc. Měl ji spáchat 20letý muž z Rýmařova. Začátkem ledna vzal příteli své matky klíče od garáže a odnesl z ní náradí (motorovou pilu, brusky, řezné kotouče), dvě horská kola a další věci. Většinu lupu rozprodal a peníze použil pro svou potřebu. Část z odcizených a prodaných věcí policisté zajistili a budou vráceny majiteli.

Z auta zmizel výfuk

Rýmařovští policisté šetří kuriózní krádež výfukového potrubí z nákladního vozidla Citroen. Vůz byl od 4. do 7. dubna zaparkován v areálu nemocnice. Během té doby z něj zmizelo kompletní výfukové potrubí s katalyzátorem. Způsobená škoda je vyčíslena na 70 tisíc korun.

Tyčí rozbil třicet sloupků u silnice

Ve čtvrtek 10. dubna sdělili rýmařovští policisté 21letému muži podezření z přečinu poškození cizí věci. Mladík měl cestou z Horního Města do Rýmařova v opilosti zničit přes třicet směrových sloupků u krajnice. Sloupky rozbíjel dřevěnou tyčí, kterou našel u silnice. Způsobená škoda činí kolem 7 500 korun.

Důvěřivá žena přišla o 40 tisíc

Policie stále řeší případy okradení důvěřivých a nemocných seniorů. K dalšímu došlo na začátku dubna v domě s pečovatelskou službou

v Rýmařově. Dva neznámí pachatelé, muž a žena, navštívili 62letou ženu s tím, že se zajímají o zdravotní stav jejího zraku. Poškozená je pozvala do bytu. Po krátké chvíli se měla pachatelka začít pod záminkou, že kontroluje ponožky, dívat do zásuvek. Pachatel stál u dveří. Po jejich odchodu žena zjistila, že se jí ztratila obálka s finanční hotovostí 40 tisíc korun.

Podvodníci využívají různé lsti, aby se dostali k uloženým penězům. Policie opět připomíná pár rad, jak se vyhnout podvodům a okradením:

Nedůvěřujte neznámým lidem, nikoho cizího nepouštějte do bytu.

Pořídte si panoramatické kukátko, které vám umožní dobře si návštěvníka prohlédnout.

Instalujte si na dveře bezpečnostní řetězky, který je udrží jen pootevřené, a tak můžete některé věci vyřídit bezpečněji.

Zvoni-li opravář, pracovník úřadů či jiných služeb, nechte si předložit jeho služební průkaz nebo ještě lépe zavolejte na instituci, na kterou se pracovník odvolává.

V případech jakýchkoliv pochybností trvejte na tom, že o nabízenou službu nestojíte. I na první pohled sympatický člověk nemusí mít vždy dobré úmysly.

Opilec chtěl do jídelny, skončil na záchytce

Rýmařovští policisté řešili v sobotu 12. dubna krátce před půlnocí incident, který vyvolal 31letý opilý muž. Snažil se dostat do budovy jídelny školy v Rýmařově a vši silou přitom bušil do okna. Přivolaní policisté muže museli zajistit a odvézt na záchytnou stanici

v Opavě. Dechová zkouška u něj vykazala hodnotu 2,66 promile. Je podezřelý z přestupku proti veřejnému pořádku.

Zloděj obrazů dopaden

Rýmařovští policisté ve spolupráci s bruntálskými kriminalisty objasnili případ vloupání do rekreační chalupy v Horním Městě. Zajistili také ukradené obrazy, které vrátí majitelce. Z krádeže je podezřelý 41letý muž. Koncem ledna měl násilně vniknout do chalupy a odnést odtud čtyři obrazy s motivem krajiny a květin. Majitelce způsobil škodu ve výši 7 500 korun. Podezřelý se policistům přiznal.

Na vloupání do auta stačí chvilka

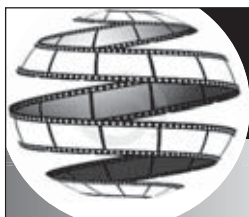
Patnácti minut nepřítomnosti řidiče ve vozidle využil neznámý pachatel, který ve čtvrtek 17. dubna na třídě Hrdinů v Rýmařově vypáčil zámek dveří zaparkovaného nákladního vozidla přepravní společnosti. Čtvrthodinu strávil řidič v místní firmě, kde předával poštovní zásilku. Po návratu k autu zjistil, že pachatel nejen poškodil vozidlo, ale navíc odcizil finanční hotovost 12 tisíc korun, faktury za přepravené zboží, různé písemnosti a doklady.

Propíchal pneumatiky čtyř aut

Rýmařovští policisté šetří útok vandala v Janovicích. V noci z 16. na 17. dubna propíchl celkem sedm pneumatik na zaparkovaných vozidlech Golf, Mondeo, Peugeot a na traktoru. Způsobená škoda činí 27 tisíc korun.

komisař por. Bc. Pavla Tušková

Kino Rýmařov

KINO RÝMAŘOV

program na měsíc

KVĚTEN

SVČ RÝMAŘOV, Okružní 10, 795 01, Rýmařov - tel. 739001474, WWW.KINORYMAROV.CZ

Čtvrtek 1. 5. v 18:00
SpsfMČVGFaof, aneb...

Svátek práce s filmy Marka Čermáka, VGF a olomouckých filmařů. Projektce (již brzy slavného) rodáka rýmařovského a jeho přátel.
Menu: Nebezpečí ve výtvare, Game Over, Škola v noci, Game Over 2, Pékument, Hrdina, Nebýt sám, Amanita Flachbartii, Případ pro Jáchyma Semíše.
 A možná jedna světová premiéra! **všem přístupno, vstupné 50,-!!!!!!!!!!!!!!**

Pátek 2. 5. v 19:00
JEDNA ZA VŠECHNY

/ USA / 2014 / komedie, 109 min.
 Pomsta tří zhrzených žen není žádná sranda...
Režie: N. Cassavetes, **Scénář:** M. Stack, **Kamera:** R. Fraisse, **Hudba:** A. Zigman
Hrají: C. Diaz, K. Upton, L. Mann, N. Coster-Waldau, T. Kinney, N. Minaj a další.
 / v původním znění s titulky / mládeži přístupný od 15 let / vstupné: 110,-

Sobota 3. 5. 2D v 16:00
Středa 7. 5. 3D v 19:00
THE AMAZING SPIDER-MAN 2
 / USA / 2014 / akční, fantasy, 142 min.
 A máme tady opět úžasného Spideyeho...
Režie: M. Webb, **Scénář:** A. Kurtzman, **Kamera:** D. Mindel, **Hudba:** H. Zimmer
Hrají: A. Garfield, E. Stone, F. Jones, J. Fox, S. Gadon, a další.
 / český dabing / mládeži přístupný od 12 let / vstupné: dosp.: 140,-/165,- 3D / děti 105,-/140,- 2D

Sobota 3. 5. v 19:00
DIVERGENCE
 / USA / 2014 / sci-fi, akční, dobrodružný, 139 min.
 Ve světě budoucnosti jsou lidé rozděleni na pět frakcí podle svých dobrých vlastností. Každá vyznává jiné hodnoty, společně ale vytvářejí harmonický celek. Jenže hlavní hrdinka Tris do žádné škatulky nezapadá...
Režie: N. Burger, **Scénář:** E. Daugherty, V. Taylor, **Kamera:** A. H. Küchler, **Hudba:** Junkie XL
Hrají: S. Woodley, K. Winslet, M. Teller, R. Stevenson, A. Elgort, M. Q., Z. Kravitz a další.
 / v původním znění s titulky / mládeži přístupný od 12 let / vstupné: 110,-

Pátek 9. 5. a SOBOTA 10. 5. v 19:00
HANY
 / ČR / 2014 / komedie, drama, 90 min.
 Jde o jednoduchý pohled na lidi, kteří by chtěli být komplikovaní, ale nejsou. Je to taková zběsilá jízda na horské dráze o vášni a morálce, ale také o pivu, manželkách a jejich snech.
Režie: M. Samir, **Scénář:** M. Samir, **Kamera:** M. Ziaran, **Hudba:** B. Carloff
Hrají: J. Kocman, H. Vagnerová, T. Vítků, O. Malý, P. Tomicová, J. Schneiderová, M. Sjeczkowski a další.
 / v českém znění / mládeži přístupný od 15 let / vstupné: 100,-

Sobota 10. 5. v 16:00
VIOLETTA-KONCERT
 / USA / 2014 / hudební, 96 min.
 Exkluzivní koncertní show největších hvězd seriálového hitu TV stanice Disney Channel – Violetta. Violetta Koncert byl natočen v prostorách Mediolanum Forum v italském Miláně. Vystupuje zde dvanáct seriálových postav, které předvádějí největší hudební hity první a druhé řady televizního seriálu.
Režie: Matthew Arnos
Hrají: herci seriálu Violetta
 / v původním znění s titulky / mládeži přístupný / vstupné: 120,-

Středa 14. 5. v 19:00
RANHOJIČ
 / Německo / 2013 / historický, drama, dobrodružný, 150 min.
 Mladý Rob Cole má velmi zvláštní schopnost: je schopen vycítit, když má někdo zemřít. Po smrti obou rodičů se Roba ujímá právě jeden z potulných ranhojičů a během společných cest se z Roba stává jeho učedník.
Režie: P. Stölzl, **Scénář:** J. Berger, **Kamera:** H. Bogdanski, **Hudba:** I. Frenzel
Hrají: T. Payne, B. Kingsley, S. Skarsgård, O. Martínez, E. Rigby, E. M'Barek, F. Yardim, M. Khoury a další.
 / v původním znění s titulky / mládeži přístupný od 12 let / vstupné: 100,-

Sobota 17. 5. v 16:00 a Neděle 18. 5. v 9:30
HURÁ DO PRAVĚKU
 / USA, Jižní Korea / 2012 / animovaný, 82 min.
 Ernie, Max a Julia se ocitají v hnědém toho nejhoršího z nejhorších. T-rexe! K jejich překvapení se nestanou potravou, ale jsou bráni jako mláďata...
Režie: J. Kafka, Yoon-suk Choi, **Scénář:** J. Greco, A. Beechen, J. Park, Z. Rosenblatt
Hudba: S. Barton
 / český dabing / mládeži přístupný / vstupné: 100,-

Sobota 17. 5. v 19:00
GODZILLA

/ USA / 2014 / akční, dobrodružný, 119 min.
 Nejznámější impozantní monstrum na světě se ve filmu postaví proti zlym nestvůrákům ohrožujícím samou existenci lidstva, kterým vdechla život vědecká arogance lidí.
Režie: G. Edwards, **Scénář:** M. Borenstein, **Kamera:** S. McGarvey, **Hudba:** A. Desplat
Hrají: A. Taylor-Johnson, B. Cranston, E. Olsen, J. Binoche, D. Strathairn, K. Watanabe, Al Sapienza, S. Hawkins a další.
 / v původním znění s titulky / mládeži přístupný od 12 let / vstupné: 130,-

3D

Středa 21. 5. v 19:00
STOLETÝ STAŘÍK, KTERÝ VYLEZL Z OKNA A ZMIZEL

/ Švédsko / 2013 / dobrodružný, komedie, 114 min.
 "Věci jsou tak, jak jsou a budou tak, jak budou." To je motto svérázného pana Karlssona, jehož životní příběh je bez přehánění pozoruhodný.
Režie: F. Hemgren, **Scénář:** F. Hemgren, H. Ingemansson, **Kamera:** G. Hallberg
Hrají: Robert Gustafsson, Iwar Wiklander, David Wiberg a další.
 / v původním znění s titulky / mládeži přístupný od 12 let / vstupné: 110,-

Pátek 23. 5. a Sobota 24. 5. v 19:00
BONY A KLID 2
 / ČR / 2014 / drama, 90 min.
 Ulice v centru Prahy patří jim, vydělávali hodně peněz a divoce je utráceli. Co ale dělá partička někdejších veškláků dnes?
Režie: V. Olmer, **Scénář:** V. Olmer, **Kamera:** K. Fairaisl, **Hudba:** O. Soukup
Hrají: J. Potměšil, V. Jeniková, R. Skamene, J. Prachař, F. Švihlík, J. Nedorost, M. Kopečný a další.
 / v českém znění / mládeži přístupný od 12 let / vstupné: 110,-

Sobota 24. 5. 3D v 16:00
Neděle 25. 5. 2D v 9:30
KHUMBA
 / Jižní Afrika / 2013 / dobrodružný, animovaný, 85 min.
 Zebra Khumba byl už od narození terčem posměchů svého stáda, protože se narodil napul pruhovaný a napul bílý. Navíc když začalo období sucha, příbuzní Khumbu obvinili, že je prokletý a že je příčinou všech nepřijemností. Stádo v čele s jeho otcem ho tedy vyhnalo...
Režie: A. Silverston, **Scénář:** R. D. Donne, A. Silverston, **Hudba:** B. Relief
 / český dabing / mládeži přístupný / vstupné: 3D: 130,- 2D: 100,-

Středa 28. 5. v 19:00
X-MEN: BUDOUCÍ MINULOST
 / USA / 2014 / akční, fantasy, sci-fi, 120 min.
 Zmutovaným hrdinům X-Men hrozí definitivní zánik. Jejich rasa byla vždy na pokraji vyhynutí, ale teď je ta hrozba ještě reálnější než kdy jindy.
Režie: B. Singer, **Scénář:** S. Kinberg, **Kamera:** N. T. Sigel, **Hudba:** J. Ottman
Hrají: H. Jackman, M. Fassbender, J. Lawrence, I. McKellen, J. McAvoy, E. Peters, H. Berry a další.
 / v původním znění s titulky / mládeži přístupný / vstupné: 120,-

Pátek 30. 5. v 19:00
X-MEN: BUDOUCÍ MINULOST
 / USA / 2014 / akční, fantasy, sci-fi, 120 min.
 Zmutovaným hrdinům X-Men hrozí definitivní zánik. Jejich rasa byla vždy na pokraji vyhynutí, ale teď je ta hrozba ještě reálnější než kdy jindy.
Režie: B. Singer, **Scénář:** S. Kinberg, **Kamera:** N. T. Sigel, **Hudba:** J. Ottman
Hrají: H. Jackman, M. Fassbender, J. Lawrence, I. McKellen, J. McAvoy, E. Peters, H. Berry a další.
 / český dabing / mládeži přístupný / vstupné: 150,-

Sobota 31. 5. v 16:00
GODZILLA
 / USA / 2014 / akční, dobrodružný, 119 min.
 Nejznámější impozantní monstrum na světě se ve filmu postaví proti zlym nestvůrákům ohrožujícím samou existenci lidstva, kterým vdechla život vědecká arogance lidí.
Režie: G. Edwards, **Scénář:** M. Borenstein, **Kamera:** S. McGarvey, **Hudba:** A. Desplat
Hrají: A. Taylor-Johnson, B. Cranston, E. Olsen, J. Binoche, D. Strathairn, K. Watanabe, Al Sapienza, S. Hawkins a další.
 / v původním znění s titulky / mládeži přístupný od 12 let / vstupné: 100,-

Sobota 31. 5. v 19:00
WTF
 / Francie / 2014, komedie, 81 min.
 Více jak deset let vyvádí Remi Gaillard různé ptákoviny a získal si tím mezinárodní věhlas. Je to hvězda – vtipný, pobuřující, francouzský Borat s 1.4. bilionů sládnutí.
Režie: R. Frydman, **Kamera:** G. Piquard,
Hrají: R. Gaillard, N. Ferroni, A. Ivanov, S. Katan, F. Bruneau, G. Nardella a další.
 / v původním znění s titulky / mládeži přístupný / vstupné: 100,-

Stupkovo komorní kvarteto poprvé v Rýmařově

Milovníci vážné hudby přivítali pozvání Střediska volného času na koncert Stupkova komorního kvarteta, který se uskutečnil v pátek 11. dubna v malém sále SVČ.

Založení Stupkova kvarteta se datuje rokem 1981 a navázalo na tradici někdejšího studentského kvarteta posluchačů Palackého univerzity Olomouc, které působilo v letech 1960-1971. Původní název souboru zněl Nové kvarteto, soubor se ale rozhodl přejmenovat a do svého názvu převzal jméno českého dirigenta Františka Stupky, který byl dlouholetým dirigentem České filharmonie a pro olomouckou filharmonii měl význam nejen zakladatelský, ale již v době jejího vzniku ji

uměleckou úroveň zařadil mezi přední československá symfonická tělesa. Významnou spoluprací Stupkovo kvarteto navázalo se světově proslulým souborem Due Boemi di Praga. Soubor, ale i jeho jednotliví členové získali několik ocenění na interpretační soutěži Dvořák-Čajkovskij v Praze a uskutečnili koncertní zájezdy do Německa. V repertoáru kvarteta se objevily i méně hrané skladby českých autorů, včetně hudby 20. století. V rámci Roku české hudby připravili členové kvarteta projekt *Konfrontace - česká hudba v proměnách času*, jehož cílem je nastudování a veřejné provedení dvojic, resp. trojic komorních skladeb českých

autorů, jejichž tvorba je ve zdánlivém protikladu, a přesto její vyznění dotváří zcela kontinuální vývoj jedinečného fenoménu, jímž česká hudba v evropském kontextu nesporně je.

Primáři Stupkova kvarteta je koncertní mistr, první houslista a v neposlední řadě také doktor přírodních věd a matematik Vladimír Žůrek, který od roku 1973 působil v Karlíkově kvartetu, v roce 1987 založil komorní orchestr Iši Krejčího a do roku 1997 byl jeho uměleckým vedoucím a koncertním mistrem. Spolu s ním se na pátečním koncertu v SVČ představili kolegové z Moravské filharmonie Martina Fischerová - druhé housle, Jiří Kobza - viola a David Kostrhon - violoncello. Posluchači si vyslechli skladby Karla Svozila *Cyrl a Metoděj*, které byly komponovány u příležitosti 1150. výročí příchodu slovanských věrozvěstů na Moravu. Dále zaznělo pět vět ze smyčcového kvartetu d moll Iši Krejčího. Po přestávce komorní těleso zahrálo čtyři věty ze smyčcového kvarteta C dur op. 61 Antonína Dvořáka. Právě interpretace komorního díla Antonína Dvořáka je pro Stupkovo

kvarteto stěžejní. Na svém repertoáru má deset mistrovských smyčcových kvartetů a nastudovalo a mnohokrát veřejně zahrálo další náročná a málo frekventovaná Dvořákova díla. Jako jediné těleso u nás také uvedlo na svých koncertech všech pět smyčcových kvartetů Josefa Bohuslava Foerster. Posluchači odcházeli z pátečního koncertu obohaceni nejen o jedinečný kulturní zážitek a CD s nahrávkou Stupkova kvarteta, který obdrželi jako dárek, ale také s nadějí, že komorní kvarteto v budoucnu opět do Rýmařova zavítá. V uplynulých deseti letech se Stupkovo kvarteto zúčastnilo významných festivalů komorní hudby, z nichž za zmínku stojí například Hudební slavnosti Vysočiny, festival Camerata nova v Náchodě a Sasko-český hudební festival. V současné době kvarteto započalo s realizací projektu *Zelená soudobá komorní hudba* za přispění Statutárního města Olomouce. V jeho rámci provede pět až šest kompozic soudobých skladatelů v olomouckém regionu za účasti autorů.

(V textu byly použity dílčí informace z internetových stránek: www.olomouc.eu.) JiKo

TS Sheilla - opět zazáří?

V loňském roce taneční skupinu Sheilla úspěšně reprezentovalo pouze duo Andrey Černé a Michaely Štefelové. Letos se skupina rozrostla o své původní členky, které si daly rok či více pauzu. Počet tanečnic se tedy zastavil na čísle devět. Jsou to Andrea Černá, Lucie Laštůvková, Nela Zothová, Michaela Štefelová, Regína Janská, Markéta Vaníčková, Adriana Koritarová, Jitka Sršňová a Vladka Tkačíková.

Taneční sezónu jsme zahájily na plesech, kde jsme se představily s novou skladbou *Oriental ladies*.

S touto choreografií vyrazíme 27. dubna do Kopřivnice na krajskou soutěž *Světlo Orientu*, dále se zúčastníme mistrovství České republiky v Táboře, kde se představíme ve více disciplínách orientálního tance. Prosíme, držte nám palce.

A ti z vás, kteří by rádi nasáli vůni Orientu, jsou srdečně zváni 7. května v 18 hodin do velkého sálu SVČ Rýmařov, kde budou k vidění všechny naše nové soutěžní skladby. Všem, kteří nás podporují, tímto děkujeme.

Foto a text: TS Sheilla

Akce hradu Sovince

30. 4. - 1. 5. Večerní prohlídky hradu Sovince s programem

3. - 4. 5. Barrandov na hradě Sovinci

8. 5. Oděvy pěti století - Jak se lidé odívali (cyklus přednášek Mgr. Veroniky Pilné z NPÚ Plzeň)

Kulturní okénko města Rýmařova

Citát: Život je příběh vyprávěný blbcem. *William Shakespeare*

Známa i neznámá výročí

26. 4. **Mezinárodní den vzpomínky na Černobyl - výročí havárie v roce 1986**
26. 4. 1564 pokřtěn **William Shakespeare**, anglický spisovatel (zemř. 23. 4. 1616) - 450. výročí křtu
29. 4. 1899 nar. **Duke Ellington**, vl. jm. Edward Kennedy E., americký jazzový skladatel a pianista (zemř. 24. 5. 1974) - 115. výročí narození
1. 5. **Svátek práce - výročí boje amerického proletariátu v roce 1886, slaví se od roku 1890 z rozhodnutí kongresu 2. internacionály**
1. 5. 1904 zemř. **Antonín Dvořák**, skladatel, pedagog a dirigent (nar. 8. 9. 1841) - 110. výročí úmrtí
1. 5. 1924 nar. **Karel Kachyňa**, filmový režisér a scenárista (zemř. 12. 3. 2004) - 90. výročí narození
2. 5. 1859 nar. **Jerome Klapka Jerome**, britský humoristický spisovatel a publicista (zemř. 14. 6. 1927) - 155. výr. nar.
3. 5. **Mezinárodní den svobody tisku - poprvé byl uspořádán roku 1991 z iniciativy sdružení Reportéři bez hranic**
4. 5. 1919 zemř. **Milan Rastislav Štefánik**, slovenský politik a astronom, spoluzakladatel československého státu (nar. 21. 7. 1880) - 95. výročí úmrtí
5. 5. **Významný den ČR - výročí květnového povstání pražského lidu v roce 1945**
8. 5. **Státní svátek ČR - Den osvobození od fašismu, výročí kapitulace Německa v roce 1945**

Soukromá řádková inzerce JEN ZA 10 KČ!

Vzpomínka

*Milá Kačenko, ruku už ti nedáme,
abychom ti mohli přát
k tvým 22. narozeninám,
jen svíci hořící a překrásnou kyticí květů
ti můžeme na hrobeček dát,
s láskou a úctou na tebe
neustále vzpomínat.*

Dne 24. dubna 2014 by oslavila své nedožitě 22. narozeniny

Kateřina Peková z Tvrdkova.

*Stále s velkou láskou a bolestí v srdci vzpomíná
maminka, bratr Petr s přítelkyní, Pavel, babička, děda
a ostatní z tvé velké rodiny, kamarádi a kamarádky.
Nikdy na tebe, Kačenko, nezapomeneme.*

Společenská kronika

Blahopřejeme

jubilantům, kteří od předcházejícího vydání oslavili 80 let a více

Vlasta Jarošová - Rýmařov	80 let
Marie Zahradníčková - Rýmařov	81 let
Marie Hrabínová - Rýmařov	82 let
Miroslav Hlaváč - Rýmařov	83 let
Vojtěch Valčuha - Rýmařov	88 let
Marie Charvátová - Rýmařov	94 let

*Dnes 40. výročí svatby máte,
tak ať si to hezky užíváte,
na cestu plnou květů
sluníčko ať vám svítí.*

Gratulujeme k rubínové svatbě
manželům

Janovským z Janovic

*Vše nejlepší přejí Marcela,
Mirek, vnoučata Jakub
a Kristýna, syn Karel*

*Milá sestřičko, dnes ti
čas zůstane na chvíli stát,
vždyť je ti už osmdesát.
Vůbec to není na tobě znát.
Kdo zná tvoje srdce zlaté,
má tě každý rád.*

Dne 8. května oslaví
paní Danuše Rezáková

krásné **80. narozeniny.**

Přejeme ti všichni proto ještě jednou osmdesát.

*Teď si užij oslavu,
zasloužíš si ji po právu.
Zasmát se a pobavit,
tak to dneska musí být.*

*Vše nejlepší ti přeje
tvoje sestřička Libuška a švagr Standa Hausknechtovi
a také neteř a synovci s rodinou*

Rozloučili jsme se

František Gajdošík - Rešov	1930
Miroslava Šišková - Stříbrné Hory	1925
Emil Kolár - Rýmařov	1942
Irma Scholzeová - Rýmařov	1919
Anna Velebná - Dolní Moravice	1932
Alois Procházka - Rýmařov	1949

Evidence obyvatel MěÚ Rýmařov

*Už se mnou nejsi, a to bolí moc,
usínám se vzpomínkou na tebe každou noc.
Chybí mi tvá láska, vřelost, pochopení,
nemůžu si zvyknout, že už to není...*

Dne 5. května 2014 si připomene

2. smutné výročí,
kdy nás navždy opustila
milovaná maminka, sestra, teta a švagrová,

paní Marcela Petrošová z Rýmařova.

*S láskou v srdci vzpomíná dcera Markéta
a ostatní členové rodiny*

Městské muzeum a Galerie Octopus

Městské muzeum Rýmařov Vás zve

Muzejní noc

v sobotu 17.

18:00
přednáška Bc. Michala Vohlídal
Erotika v dějinách výtvarného umění

19:15
komentovaná prohlídka muzejní expozice

www.muzeumrym.cz
facebook: Městské muzeum Rýmařov

CZ PL C13/Cel3 2007,2013

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ / EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PRŮVAČNÉ HRANICE / PRŮVAČNÝMI GRANICE

Projekt „Muzeum – kulturní křižovatka“ je spolufinancován z fondu mikroprojektů Euroregionu Praděd a městem Rýmařov.

Městské muzeum Rýmařov Vás a Vaše děti zve na

Muzejní noc

na téma

Staré pověsti české

v pátek **16. května**

muzeum
Rýmařov

Program:
17:00 Maňáskové divadlo Šternberk
 (Šípková Růženka, Jak pesek s kočičkou myli podlahu, Zajíc, liška a kohout)
18:00 soutěže pro děti
19:30 Michal Fidler: bubnový koncert

Ilustrace: Antonín Špičchal

SVC Projekt „Muzeum – kulturní křižovatka“ je spolufinancován z fondu mikroprojektů Euroregionu Praděd a městem Rýmařov.

CZ PL C13/Cel3 2007,2013

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ / EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PRŮVAČNÉ HRANICE / PRŮVAČNÝMI GRANICE

Městské muzeum Rýmařov,
Galerie Octopus Vás zve na výstavu

Kresby

Lenka
Schwarzová

3. 5. – 28. 5.

www.muzeumrym.cz
Facebook: Městské muzeum Rýmařov

MĚSTSKÉ MUZEUM RÝMAŘOV,
GALERIE OCTOPUS VÁS ZVOU NA
VERNISAŽ VÝSTAVY MALEB

VLADIMÍR HALLA

AUDIENCE

V SOBOTU 3. KVĚTNA 2014 V 16 HODIN

3. 5. – 28. 5. 2014

Z muzejního depozitáře

První muzeum vzniklo v Rýmařově již v roce 1901, současně ob-

novené funguje od roku 1991. Za téměř čtvrt století novodobé exi-

stence bylo do muzejních evidencí zapsáno již přes 21 tisíc předmětů či jejich souborů. Jde o sbírku objektů z různých oborů; jsou zde mapy, archeologické nálezy, fotografie, umělecká díla, mince, knihy nebo třeba horniny. Některé předměty jsou zajímavější, jiné méně, záleží na úhlu pohledu každého člověka. Všechny ovšem vyprávějí o historii a přírodě rýmařovského regionu.

Řadu exponátů si můžete prohlédnout ve stále expozici, která je připravena návštěvníky přivítat šest dní v týdnu. Plno dalších neméně zajímavých předmětů se nachází v depozitářích. A protože depozitáře nejsou veřejnosti přístupné,

rozhodli jsme se je přiblížit prostřednictvím cyklu drobných výstav nazvaného *Z muzejního depozitáře*. První z výstav si budete moci prohlédnout v galerii Pranýř již od 26. dubna do 28. května. Nazvaná je jednoduše *Plány* a nahlédnout jejím prostřednictvím můžete třeba do dokumentace janovického pivovaru, kaple v Lipkách nebo několika obytných domů.

Pokud se nám to podaří, tak bychom návštěvníky rádi do konce letošního roku pozvali celkem na tři výstavy, o kterých samozřejmě budeme včas informovat.

Mgr. Petra Malá,

Městské muzeum Rýmařov

Plán výstav v městském muzeu

Galerie Octopus

Květen	3. 5. – 28. 5.	Vladimír Halla – malby Lenka Schwarzová – kresby	Malby, kresby	Muzeum
Červen	31. 5. – 25. 6.	Chrudoš Valoušek	Knižní ilustrace, grafika	Octopus
Červenec	28. 6. – 23. 7.	Karel Konopka nebo Tomáš Polcar (Praha)	Drobné objekty, malby, grafika	Octopus
Srpen	26. 7. – 20. 8.	Markéta De Borgraeff a studenti School of Arts Ghent (Belgie)	Malby, kresby, objekty, fotografie, nová média	Octopus
Září	25. 8. – 23. 9.	Historické fotografie	Historické fotografie	Muzeum
Říjen	27. 9. – 23. 10.	Petr Nikl (Tvrdohlaví)	Výběr z díla	Octopus
Listopad	28. 10. – 30. 11.	Archeologické nálezy z rýmařovského náměstí	Archeologie	Muzeum
Prosinec	2. 12. – 31. 12.	Vánoce na klopě (Jablonec)	Brože	Muzeum

Galerie Pranýř

Květen	3. 5. – 28. 5. 2014	Lenka Schwarzová	Kresby, malby	Muzeum
Červen	31. 5. – 25. 6. 2014	Arnika	Fotografie	Muzeum
Červenec Srpen	26. 6. – 21. 8. 2014	Jak vidím Jeseníky (45 let CHKO Jeseníky)	Fotografie	Muzeum
Září	25. 8. – 23. 9. 2014	Historické fotografie	Fotografie	Muzeum
Říjen				
Listopad	28. 10. – 30. 11. 2014	Archeologické nálezy z rýmařovského náměstí	Archeologie	Muzeum
Prosinec	2. 12. – 31. 12. 2014	Z muzejních sbírek – Mapy a plány	Mapy, plány	Muzeum

Exponát měsíce

Květen: Důlní vozík

Nedílnou součástí expozic Městského muzea Rýmařov je i část věnovaná dolování nerostného

bohatství na Rýmařovsku. Proto jsme se rozhodli tento měsíc představit důlní vozík neboli

hunt, který je nedílnou součástí jak této části expozice, tak také dějin celého Rýmařovska.

Na rudy je Jesenicko bohaté a o jisté prospektorské a těžební činnosti máme kusé doklady již z pravěku, kdy bylo předmětem zájmu především zlato. Trvalé osídlení našeho kraje začíná ovšem středověkem a opět je spojeno se zájmem o zlato a později o železné rudy, jejichž těžba se v průběhu středověku a novověku rozrůstala. S touto činností je spojeno také používání různých specifických předmětů přímo pro těžbu a následné zpracování suroviny včetně důlních vozíků, ve kterých se získaná ruda vyvážela ze stol. Důlní vozík

ky se při těžbě používají i dnes, ale jejich historie je daleko delší. Značně propracovaný vozík včetně popisu detailů vyobrazuje např. již v první polovině 16. století Agricola ve své práci *De Re Metallica*. Hunt v expozici Městského muzea Rýmařov pochází pravděpodobně z 19. století a je značně zachovalý, takže si snadno můžete představit, jak se s ním pracovalo.

Foto a text: Mgr. Petra Malá, Městské muzeum Rýmařov

(Zdroje: Jiřího Agricoly dvanáct knih o hornictví a hutnictví, Praha 1933; Pleská, L.: Historie dolování na Rýmařovsku, interní tisk, 2000.)

Z okolních obcí a měst

Ohlédnutí za letošní biologickou olympiádou

V závěru března a na počátku dubna se jako každým rokem uskutečnilo v Krnově okresní kolo biologické olympiády. Základní školu Břidličná letos reprezentovaly v kategorii C Marie Zaoralová a Marie Paličková. Obě dívky jsou již ostřílené olympioničky a to se také projevílo na jejich umístění. Odvezly si

diplomy - Maruška Paličková za krásné 2. místo a Maruška Zaoralová za 3. místo z celkového počtu 15 soutěžících. Budeme všichni přát oběma děvčatům štěstí i v krajském kole, do něhož postoupila.

O něco méně vesele se vraceli zástupci soutěžící v kategorii D. Nemůžeme jim upřít bo-

jovnost a snahu o dobré umístění, ale tréma udělala své. A tak Jakub Tarcala skončil na 9. místě a Tereza Hamplová na 10. místě. Je však třeba dodat, že toto umístění je krásným středem, protože se okresního kola v této kategorii letos zúčastnilo celkem 19 žáků.

Květa Děrdová, ZŠ Břidličná

Servis služeb

Krytý bazén Břidličná

Plavání pro veřejnost v květnu

Pondělí 14.00 - 17.00	Úterý 14.00 - 20.00
Středa 14.00 - 17.00 18.30 - 20.00	Čtvrtek 14.00 - 19.00
Pátek 14.00 - 20.00	Sobota 13.00 - 20.00
Neděle 13.00 - 20.00	

V pondělí a čtvrtek aerobik od 18.45 do 19.45

Oddíl plaveckých sportů MOS Břidličná zahájil nábor do plaveckého oddílu.

Každý týden v pondělí a středu od 17.00 do 18.30

Provozní doba sauny v krytém bazénu:

Úterý 14:00 - 20:00	Sobota 13:00 - 20:00
Pátek 14:00 - 20:00	Neděle 13:00 - 20:00

Diakonie ČCE, středisko v Rýmařově,

zve seniory k návštěvě **KAVÁRNIČEK** každé liché úterý v budově střediska na třídě Hrdinů 48 v Rýmařově. Začátek vždy ve 13.30. Ukončení posezení 15.30-16.00. Kdo není schopen dojít do kavárny, může využít odvoz v den setkání ve 13.30 od prodejny Hruška na ulici 1. máje. Přijďte si za námi povykládat a naplánovat aktivity, které byste sami nepodnikli.

Bližší informace na čísle 554 211 294.

Termíny kavárniček v 1. pololetí 2014

(každý lichý týden v úterý):

6. 5., 20. 5., 3. 6., 17. 6.

Srdečně zvou a těší se na vás zaměstnanci Diakonie ČCE

Informační středisko Rýmařov

Otevírací doba:

Pondělí - pátek:	9.00-12.00; 13.00-17.00
Sobota:	9.00-12.00; 13.00-16.00
Neděle:	13.00-16.00
Telefon 554 212 381, email: info@rymarov.cz.	

Aquacentrum Rýmařov

na Jesenické ulici

OTEVÍRACÍ DOBA

Po - Pá 14.00 - 21.00, So - Ne + svátky 10.00 - 21.00

Každá třetí středa v měsíci je od 19 do 21 hodin vyhrazena v Aquacentru Slunce vyznavačům naturismu.

Výrobky

ze sociálně terapeutické dílny Buřinka

Prodejní místa:

*Sociálně terapeutická dílna Buřinka, Okružní 10, Rýmařov
Informační centrum Rýmařov, náměstí Míru 6, Rýmařov
Potraviny Lazarczyk, Opavská 24, Rýmařov*

Soutěž Marie Kodovské

Jolana Lipková

Malá

Na nebi se pohybuje hvězda tlakem vůle
pavouk si brousí kusadla
a měsíc má prořízlou hubu
malá brusička papíru ještě nespí
úplněk generuje
praštit se sotva
o kousek hvězdy
čerstvé
pěkně vykynuté
půjdou všichni současně
a přece každý sám
do říše slabik
hlásek které jsme si stačili zapamatovat
před narozením
noc žertem páře boží chrám
jehlou jak zub tenkou
do oken narážejí vztekli brouci
posedlí myšlenkou
na kterou mají zajisté právo
vyhnání z průdchů svých samic
bloudí a neví kudy
putují pro odlesk dávno vyhaslé planety
které dal kdosi ve snu jméno
a ráno

...už si nepamatoval
...jestli si včera vyčistil zuby

Exclerace I

Život je krásný
když špičkou jazyka
člověk se nebe dotýká
a všechny tyhle stavy
co ztroskotat tě ve vlastní mysli nutí
mám po pár šlucích trávy
a prašcích na hubnutí

Exclerace II

Stárnu
tonu v jednotvárnou
topím se v nostalgii
amerických komedií
už se nechci

tleju

v úsvitu nevkusu
prodám se za pusu
na jaře už nezaseju

Nezapomeň pozdravit

Na matraci
šukaj raci
někdo klepe na dveře
já mám zítra operaci

dobrý den!

páteře

Ty a Já

Ještě je tma
to znamená, že světlo není
na ubruse souložil hejno virgílních much
páchne vzduch
v amorfním opojení
kyslík ti kondenzuje
a já jsem pro tebe jenom prvek abstraktní
roviny

nečtu noviny už
nechci vstřebávat informace
chodit do práce
používat kreativitu a večer vyblít
10 komplimentů po kterých touží každý muž

ty ráno odcházíš vždy zadem a nevíš co je
za den

a nezamykáš
ty nikdy nezamykáš

v kapse ti cinkaj klíče
který jsem ti dala před půlrokem
s rozumným důvodem
líbat mě elektrickým obvodem
konfrontace lásky s pokrokem

ale já jednou budu pronajímat tenhle druhý
vchod

až nebudem mít na důchod
až budem prošlapávat kruhy v poli
a stěžovat si že nás bolí
že nás tlačí
gravitace

konec konců
takhle to chodí i u Japonců

Z kapsáře tety Květy

Jak k tomu přistoupíme

Znovu a znovu si svět tvoříme ve vlastní hlavě. Minutu za minutou. Budeme vidět růžově, nebo si skutečnost lakujeme načerno? Hospodář jednoho dne prohlásil: Rodino, děti, koupíme si prasátko. Budeme ho krmit, a až doroste, bude zabíjačka. To bude jelítek, jitrnice, masa a dáme i naložit a bude uzene. A taky škarvaky. Když jsou čerstvé, rozplývají se na jazyku! - Pepíček radostně vyhrkl: A budu je jíst bez chleba! - Otec se zamyslel. Děcku bude zle, já mám nadbytečná kila i tak, manželka je cukrovkář, rodina nás ke stolu taky nezve, sousedé jsou lakomí, ještě nás pomluví. Co my s tím vším prasečím nadělením uděláme? Rozčileně pak vykřikl:

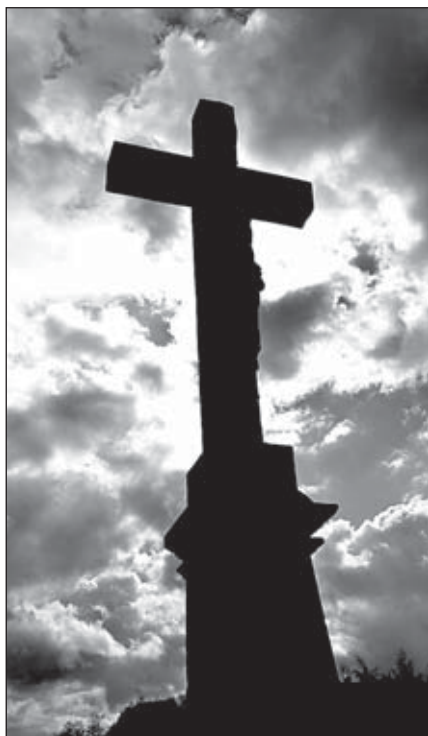
Žádné prase nebude!
Nebo zubař: Ze zubařského křesla si v hlavě vytvoříme symbol bolesti. Týráme se sami, ani čerty k tomu nepotřebujeme. Jdeme na preventivní prohlídku, ale předem nevíme, jak dopadne. Jsou dvě možnosti: zubař se nám podívá do úst, nenajde žádný kaz a pochválí nás, že o zuby pečujeme. Za odměnu můžeme dostat obrázek (chacha). Nebo nějaký ten kaz najde a odstraní ho zcela bezbolestně. Vám se chce toho bílého anděla obejmut a spěšně zavíráte dveře zvenku.
A do třetice: nenávisť k policajům. Za to hovorové slovo se omlouvám. Mají přece pozitivní cíle - chránit a pomáhat tam, kde je lidem ouvej. A lidé se poškle-

bují, vyprávějí si o nich vtipy. Ti muži nás přece chrání před gauzery, chtějí, aby se řidiči nechotali za volantem jako prasata. Posílím se třemi frtánky, nejedu daleko, zastaví mě hlídka, nadýchám, dostanu pokutu a vezmou mi body? Šmejdi!
Ale policisté jsou užiteční muži a pracují ve stresu a nebezpečí bez ohledu na čas, den či noc. Udělám koláč, je tmavší, více asi svítilo sluníčko. Nebo je už připálený? Podávám výsledek svého snažení na stůl a prohlásím: Něco tomu chybí, že? Je nějaký nedochucený, máslo bylo samá voda. Je taky připálený, nebo ne? Když koláč zmizel v žaludcích pochutnávajících si členů domácnosti, napadlo mě, proč já se

vlastně shazovala...?
Tak, ode dneška si nenechám hlavu zaneřadit nesmyslnými scénáři a představami.
Tři schody z pekla:
1. Přemýšlejte, proč vás něco stresuje. Odhalení nesmyslnosti obav nabídne rozumný přístup.
2. Podívejte se sami na sebe očima jakoby někoho jiného a řekněte si: Ten nápad je ale konina. A zasmějte se. Smích je vždycky dobrým prvním krokem.
3. Na každém údajném špatném kroku hledejte něco pozitivního. Rozvod? Je to šance najít si konečně dobrého partnera. Neutrálí věc taky nemusí být hned špatná nebo nepříjemná.
Jaro je tady, vyvětrejme si v sobě.
Si

Pozor! Zahajujeme soutěž

K letošní soutěži Pozoruhodnosti Rýmařovska

Pro letošní soutěž jsme zvolili téma křížů, případně dalších drobných sakrálních staveb. Většinou je vnímáme jako běžnou součást naší krajiny a málokdy se zamýšlíme nad jejich původem a příběhem. Zejména na našem území jsou kříže současnými obyvateli vesměs chápány jako danost, bez vazby na historické souvislosti a bez projevu úcty k životu a dílu lidí, kteří náš kraj před totální výměnou obyvatelstva po druhé světové válce obývali. Musíme považovat za štěstí, že se alespoň některé z křížů zachovaly.

Kříž se ve starověku na Blízkém Východě i u Římanů užíval jako nástroj k bolestivé a postupně popravě. Odsouzenec byl přibit za zápěstí a za nártu nohou na kříž složený ze dvou zkrížených břev. Smrt nastala pomalým udušením. Trestanec byl často označen tabulkou s nápisem o jeho vině. Na kříži umřel i Ježíš Kristus na rozkaz římského prokurátora Judeje Piláta Pontského. Od 4. století, kdy přestal kříž sloužit jako popravčí nástroj, se stal znamením Kristova vykupitelského díla, křesťané se původně označovali jako *crucis religiosi*, tedy uctívající kříže. Kříž je proto jedním z hlavních symbolů křesťanství, které významně ovlivnilo vývoj evropské civilizace.

Kříže se v sídlech i v krajině stavěly už od raného středověku. Nařízení stavět kříže u cest je spojováno s francským králem Karlem Velikým (742-814), za jeho vlády došlo k rozkvětu vzdělanosti, výtvarného umění a stavitelství (karolínská renesance). Nejstaršími zachovalými kříži na našem území jsou tzv. smírčí kříže, k nimž se většinou váží různé pověsti. Byly zhotoveny z jednoho kusu kamene a měly tvar kříže nebo měly symbol kříže vytesané. Vztyčovali je na zna-

mení lítosti a pokání lidí, kteří zavraždili člověka, jiné kříže připomínaly nešťastné příhody, při kterých přišel někdo o život apod. Na území České republiky je evidováno více než 1300 smírčích křížů nebo křížových kamenů, na území okresu Bruntál však jen čtyři a v našem regionu není uváděn žádný. Kamenů umístěných v krajině je však mnoho, většinou jako hraniční, některé z nich také nesou znamení kříže.

Kříže zhotovené z nejdostupnějšího materiálu, tedy dřeva, byly nejběžnější, jejich četnost v exteriérech se u nás na znamení rekatolizace zvýšila v období protireformace. Na dřevěné kříže byly někdy umístovány malované siluety Krista vystřížené z plechu. V 17. a 18. století se začal častěji používat trvanlivější materiál - kámen. Zde to byl nejdříve miletínský pískovec (např. křížová cesta v Rudě), později, zejména v druhé polovině 19. století, kámen z relativně blízkých zdrojů - slezský mramor a také různé druhy slezských žul a příbuzných hornin - nejen pro klasické kříže v krajině, ale také pro náhrobní kříže a pomníky.

V 19. století se začaly vyrábět železné kříže kované, s rozvojem průmyslové výroby se pak začaly užívat kříže litinové. Kromě kompletních křížů včetně postavy Krista se pro umístění na kamenných korpusech vyráběly litinové plastiky ukřižovaného Ježíše v nejrozličnějších velikostech.

Společným prvkem, který se velmi často objevuje u vrcholu křížů, je tabulka opatřená písmeny INRI. Jde o zkratku latinského *Iesu Nasareus Rex Iudeorum*, což se běžně do češtiny překládá jako Ježíš Nazaretský, král židovský. V jiných případech jde o nápis

IHS, čili monogram Ježíše Krista z latinského *Iesu Hominum Salvator* - Ježíš Spasitel lidstva. Na podstavcích a sloupech křížů v krajině můžeme najít zobrazení monstrance a kalicha s hostií, třiceti stříbrných, za které Jidáš zradil Krista, a vinné révy s hroznými, které symbolizují krev Kristovu. V nižších částech kříže bývají zobrazeny nástroje, kterými mučili Krista před smrtí. Jde o trnovou korunu, hůl s houbou namočenou v octě, kterou Ježíši přikládali k ústům po ukřižování, dále kopl, kterým probodávali jeho boky, bičovací sloup, provazy a dűtky, kterými ho bi-

čovali. Dále zde bývají zobrazeny tři hřeby, kterými Ježíše přibili na kříž, kladivo, žebřík, kleště, jimiž vytahovali hřeby z Kristova těla při snímání z kříže, ruka, která jej políčkovala. Časté je také reliéfní zobrazení Panny Marie s probodnutým srdcem nebo samotné probodnuté srdce. Na řadě křížů je vyznačen letopočet vztyčení, někde i jména donátorů. Na mnohých křížích v našem regionu jsou však v souvislosti s výměnou osídlení tyto údaje odstraněny nebo zničeny.

Kromě křížů se v naší kulturní krajině a v obcích nacházejí další drobné sakrální stavby, jako jsou světecké sloupy a pilíře, boží muka, malé kapličky a také křížové cesty. Ve svém souhrnu významně spoluvytvářely prostorovou duchovní i fyzickou síť člověka v dané krajině a sloužily nejen jako místa modlitby a rozjímání, ale také zastavení a odpočinku poutníků a procesí, jako orientační body pro obchodní cesty a pro vojska. Na starých mapách nacházíme symboly křížů na řadě míst, kde už dnes žádné nejsou.

Je chvályhodné, že v posledních letech roste úcta k památkám z minulosti dávné i nedávné, drobné sakrální stavby jsou opravovány a udržovány a také vyrostla řada nových dřevěných křížů, převážně na místech, kde stály původně. Vracejí se tak tradiční prvky harmonicky utvářené kulturní krajiny, dnes bohužel silně narušené zásahy urbanistickými, infrastrukturními a agrotechnickými.

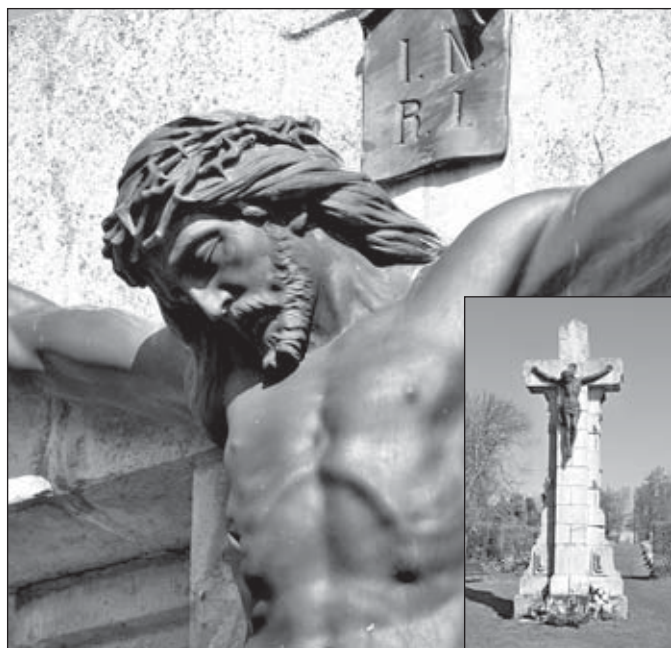
V Rýmařovském horizontu jsme se již dříve věnovali sochám Panny Marie a Jana Nepomuckého v našem regionu, tématem křížů jsme se zatím souhrnně nezabývali. O jakési laické shrnutí se chceme pokusit na závěr naší letošní čtenářské soutěže, ve které upozorníme na některé z poměrně velkého počtu křížů v celém regionu. Uvítali bychom, kdyby nám naši čtenáři předali zajímavé informace o křížích v jejich okolí a pomohli tak obohatit náš přehled.

V textu byly použity informace z internetových stránek: <http://urbanismus.fsv.cvut.cz/>, <http://spizem.sweb.cz/>, <http://bohemiaorientalis.cz/>, <http://parkrochus.cz/>.

Fota a text: M. Marek

Pozn. redakce: Okopírované nebo vystřižené soutěžní kupóny zašlete na adresu redakce: Rýmařovský horizont, Okružní 10, 795 01 Rýmařov nebo je můžete vhodit do redakční schránky. Poslední soutěžní kupon č. 15 s fotografií vyjde v RH č. 23/2014 v pátek 19. prosince. Kupóny můžete zasílat jednotlivě nebo všechny najednou do uzávěrky 11. prosince. Jména výherců budou uveřejněna v prvním lednovém vydání Rýmařovského horizontu 16. ledna 2015. Hodně štěstí v soutěži přeje redakce RH!

SOUTĚŽNÍ KUPON č. 1

Jméno a příjmení

Adresa

Telef.:

Místo, kde se objekt nachází

.....

Organizace a spolky

Kouzelná buňka má letos bohatý program

Ve čtvrtek 10. dubna se v kavárně Buňka sešli členové rýmařovské organizace Společnosti pro podporu lidí s mentálním postižením (SPMP) na každoroční členské schůzi, aby se seznámili s programem aktivit centra pro mentálně handicapované Kouzelná buňka na tento rok.

Plán letošních sportovních a kulturních akcí se podle slov předsedkyně sdružení Lucie Camřlové od toho loňského příliš neliší. I v tomto roce jsou pro mentálně handicapované klienty centra připraveny kurzy logopedie, keramiky, počítačů, dramaterapie, canisterapie, bowling, pétanque nebo cvičení ve fitcentru. Kromě toho se zapojí do turnajů v bowlingu, atletice a pétanque a společně se spřáteleným bruntálským centrem Polárka podniknou společné akce, např. zájezd na velký koncert v Ostravě. Naopak oblíbený koncert TV Nova byl letos zrušen, Kouzelná buňka jako náhradu za něj zvolila výlet do zoo ve Dvoře Králové.

Ještě teď v dubnu čeká klienty

centra účinkování na benefičním koncertu pro Michalku (Projekt Michalka na podporu těžce zdravotně postižené dívky), v červnu vystoupení na Dnu zdraví a v říjnu na koncertu pro Kouzelnou buňku, opět s účastí polských přátel. Změnu zaznamenal program pravidelného sportování klientů centra; návštěvy bazénu letos vystřídají míčové hry a s nimi spojený turnaj ve fotbale s finanční podporou města a krajského sdružení SPMP, naplánovaný na září. V létě se mohou klienti centra vydat na tábor do Karlova, každému z přihlášených tentokrát SPMP Rýmařov přispěje na pobyt 1 000 Kč.

SPMP Rýmařov se ovšem nevnuje pouze samotným handicapovaným, ale také jejich rodičům a blízkým. Zajišťuje pro ně především poradenství k nejruznějším problémům, s nimiž se musí rodiny postižených vyrovnávat. Letos mohou zájemci opět navštívit chráněná bydlení v okolních městech, např. v Krnově nebo Městeč Albrechticích, a v srpnu si vy-

slechnou přednášku ke změnám, jež přináší nový občanský zákoník. Ten například mění posuzování nesvéprávnosti a s tím související rozsah práv mentálně postižených. Podle ustanovení nového občanského zákoníku se rovněž změnil občanská sdružení na jiná právní uskupení. K této změně svolala krajská i celostátní SPMP konferenci na září v Ostravě a na listopad v Praze. Na obou setkáních bude mít své

zástupce i rýmařovské sdružení. O tom, že má centrum Kouzelná buňka i sociálně terapeutická dílna Buňka, kterou provozuje rýmařovské středisko Diakonie ČCE, dobré jméno, svědčí návštěva místostarosty Kravař Ing. Petra Muczka. Kravaře připravují založení podobného zařízení pro handicapované a do Rýmařova přijel jejich zástupce na doporučení krajské organizace SPMP pro inspiraci. ZN

Šance pro místní výrobky a služby získat značku JESENÍKY originální produkt

Živnostníci, firmy, organizace nebo zemědělci působící v Jeseníkách mají opět příležitost získat značku jedinečnosti, kvality a tradice JESENÍKY originální produkt. Systém značení zastřešuje Asociace regionálních značek České republiky v jednadva- ceti regionech České republiky.

„Výrobci a poskytovatelé služeb, kteří jsou hrdí na původ, kvalitu i jedinečnost, kteří chtějí pomoci s propagací a zviditelněním, se mohou hlásit již nyní,“

vyzývá koordinátorka značení Hana Olejníková. Výrobci své žádosti mohou předkládat do 15. května, poskytovatelé služeb stravovacích a ubytovacích i zážitkových se mohou hlásit do 4. května.

Bližší informace o značce JESENÍKY originální produkt se na-

chází na webu regionalni-znacky.cz nebo u regionálních koordinátorů: pro výrobky je k dispozici Lenka Krobotová, tel: 736 695 544, email: krobotova@hornipomoravi.eu, pro služby a zážitky Hana Olejníková, tel: 725 940 340, email:

olejnikova@hornipomoravi.eu.

Značku JESENÍKY originální produkt zavádí od roku 2010 v Jeseníkách Místní akční skupina Horní Pomoraví. Postupně se systém značení rozšířil na území

Nízkého Jeseníku. Dosud získalo certifikát na užívání značky 48 výrobků, 18 služeb a 7 zážitků.

Ing. Hana Olejníková, euromanažer MAS Horní Pomoraví, o. p. s.

Sbor dobrovolných hasičů Janovice

Soutěž je zařazena do Hasičské ligy Praděd
www.hl.praded.cz

SDH Janovice

POŘÁDÁ SOUTĚŽ HASIČSKÝCH DRUŽSTEV V POŽÁRNÍM ÚTOKU

V kategorii mužů: XV. ročník Memoriálu Jiřího Pitnera
V kategorii žen: V. ročník Memoriálu Lubomíra Mojžíška

Kdy: 17. května 2014 od 10:00 hodin
Kde: hřiště v zámeckém parku Janovice

Pravidla: dle pravidel Hasičské ligy Praděd (2B)
Rezervace startovního pořadí: www.firesport.eu

Těšíme se na Vaši účast a srdečně Vás zveme do Janovic na skvělou zábavu a bohaté občerstvení.

MAJUTZ, RD RÝMAŘOV, KATR, NEVRELA, LIPOVA

Jedeme všichni - cesta na kole pro všechny generace

Šest místních akčních skupin - MAS Orlicko, Šumperský venkov, Horní Pomoraví, o. p. s., Rýmařovsko, Nízký Jeseník a Opavsko - se rozhodlo spojit svá území jednou společnou cyklotrasou *Z Opavska až do Orlických hor*, podpořit rozvoj cykloturistiky formou podpory elektrokola a přivést tak místním podnikatelům nové klienty.

„Technický projekt představuje soubor propagačních a edukačních aktivit, které mají pomoci etablování nové inovativní formy cestovního ruchu a její využití v území,“ říká Ivana Vanická, manažerka MAS Orlicko.

Prvním krokem celého projektu je tvorba studie, jejímž garantem je Rýmařovsko, o. p. s. Jejím cílem je návrh vedení páteřní trasy přes všechna území a okruhů na území jednotlivých místních akčních skupin pro elektrokola - vytyčení tras po stávajících cyklotrasách, případně nespojitě po dalších komunikacích, tak aby byly průjezdné a v možnostech elektrokola. Studie zajistí a garantuje sjízdnost tras a především bude sloužit jako podklad pro další aktivity projektu.

„Máte nám ke studii co říci, chcete se zapojit? Provozujete půjčovnu s elektrokoly? Jste ochotni poskytnout možnost dobíjení pro turisty s elektrokoly? Neváhejte a oslovte místní akční skupinu na svém území,“ vyzývá Petr Pecha, manažer Místní akční skupiny Rýmařovsko.

Kromě studie budou v rámci projektu uspořádány semináře, cyklojízdy, regionální akce, budou nakoupena propagační elektrokola a vytvořeny mapy a webové stránky k projektu. Všem, kteří se do projektu zapojí, přinese jejich ochota ke spolupráci nemalou reklamu - mohou být zobrazeni v mapě projektu a v interaktivní mapě na webových stránkách projektu. Projekt bude prezentován i na veletrzích cestovního ruchu.

Realizace projektu byla zahájena v červnu 2013 a bude probíhat až do konce září 2014. Pro více informací kontaktujte jednotlivé místní akční skupiny:

www.mas.orlicko.cz; www.sumperskyvenkov.cz; www.hornipomoravi.eu; www.rymarovsko.cz;

Projekt spolupráce Místních akčních skupin

www.mas-njesenik.cz;
www.masopavsko.cz

Již 8. května vyrazí z Opavska peloton nadšenců a milovníků cyklistiky na 200kilometrovou jízdu napříč územím šesti partnerských místních akčních skupin. Na trase je naplánováno jedenáct zastavení, na kterých je čeká mnoho zajímavých atrakcí a zážitků. Celá akce skončí 11. května v Orlických horách.

Pojedte s námi! Nebo se připojte k pelotonu alespoň na část trasy! Přijďte se pobavit, vyzkoušet si elektrokola, poznat zajímavé lidi a dozvědět se něco o nové formě cykloturistiky!

Předběžný program:

8. května

Lhota u Opavy: Mlýn u Vodníka Slámy (10.00 - 12.00)

- vyjížďka na koni, okruh pro bruslaře (závodů pro děti), RC modely, autodráhy, cyklotrenažery s virtuální realitou, jízda na jednodolce

Hradec nad Moravicí - zámek (13.00 - 15.00)

- prohlídka zámeckých věží nebo prohlídka edukačního centra, jízda na jednodolce, cyklotrenažery s virtuální realitou

Davidův mlýn (16.30 - 18.30)

- cyklotrenažery s virtuální realitou, jízda na jednodolce

9. května

Leskovec - na břehu Harty (9.30 - 11.30)

- lodičky, cyklotrenažery s virtuální realitou, jízda na jednodolce

Farma Moravskoslezský Kočov (13.00 - 15.00)

- jízda kočárem, cyklotrenažery s virtuální realitou, jízda na jednodolce, možnost zapůjčení elektrokola pro účastníky, kteří chtějí projet jen část trasy

Rýmařov - náměstí (15.00 - 17.00)

- akce ve spolupráci s informačním centrem, jízdy zručnosti,

cyklotrenažery s virtuální realitou, jízda na jednodolce

10. května

Ruční papírna ve Velkých Losinách (11.30 - 13.30)

- prohlídka papírny pro účastníky cyklojízdy, cyklotrenažery s virtuální realitou, jízda na jednodolce

Jindřichov - fotbalové hřiště (14.30 - 17.00)

- cyklotrenažery s virtuální realitou, jízda na jednodolce, vystoupení základní školy, půjčovna koloběžek, vystoupení taneční školy ze Šumperka a večerní zábava

11. května

Dolní Morava - chata U Slona (10.00 - 12.00)

- cyklotrenažery s virtuální realitou, jízda na jednodolce, prezentace oktokopty, jízda zručnosti, možnost zapůjčení elektrokola pro účastníky, kteří chtějí projet část trasy

Statek U Dubu - Líšnice (13.30 - 15.30)

- cyklotrenažery s virtuální realitou, jízda na jednodolce, prezentace pomůcek pro handicapované (tandemového kola, tandemové tříkolky atd.), možnost svezení

Bednářův statek - Klášterec nad Orlicí (16.30 - 18.30)

- cyklotrenažery s virtuální realitou, jízda na jednodolce, prezentace fotografií a videí z cyklojízdy

Více informací o připravované akci sledujte na webových stránkách partnerských místních akčních skupin, případně kontaktujte organizátora - Místní akční skupinu Opavsko.

Místní akční skupina
Rýmařovsko

PROGRAM ROZVOJE VENKOVA

Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova:
Evropa investuje do venkovských oblastí

30. aprila LP 2014
 opustí čarodějnice Petrovy kameny, aby odhalily tajemnou čarodějnickou stezku.

Zveme všechny, malé i velké, na putování s čarodějnicemi po zapomenutých místech a temných zákoutích v rýmařovských uličkách!

Vezměte košťata a přileťte 30. 4. 2014 v 17.30 hodin před tělocvičnu 1. máje

Na setkání se těší jesenické čarodějnice

ČARODĚJNICE V TVRDKOVĚ

26. dubna od 20 hodin v místním hostinci
 bude zahájen útok temných sil!
 LEKTVARY, bylinky, kouzelné přísady,
 TAJEMNÉ pokrmy
 A VŠE OSTATNÍ BUDE PŘIPRAVENO
 DOROST ČARODĚJNICKÝ JAKO PŘEDVOJ NOČNÍHO REJE
 vylétí týž den v 18 hodin
 od Obecního úřadu v Tvrdkově
 A BUDE PŘEDVEDEN VŠEM
 HRAJE: skupina ROTOR
 PŘÍJEMNÉ PROŽITÍ ČARODĚJNÉ NOCI PŘEJÍ VŠICHNI POŘADATELÉ
 VSTUPNÉ: 70 Kč

— placená inzerce —

Setkání s občany a členy ZO KSČM

Oznamujeme tímto přátelské setkání s občany Rýmařova k oslavě Svátku práce dne 30. dubna v 15 hodin na náměstí za účasti členů okresního výboru, poslanců nebo kandidátů pro volby do Evropského parlamentu.
 Rostislav Kubis, předseda ZO KSČM

Rýmařovská rocková kapela **Deon** hledá zpěváka.
 Kontakt: Erik Orság, tel. 737 521 885.

Moravskoslezský kraj informuje

Správa silnic Moravskoslezského kraje, příspěvková organizace

Jednání výboru pro dopravu zastupitelstva kraje proběhlo tentokrát na Rýmařovsku

V úterý 15. dubna proběhlo výjezdní zasedání výboru pro dopravu Zastupitelstva Moravskoslezského kraje a investiční komise rady kraje přímo na Rýmařovsku. Členové výboru i komise byli v terénu seznámeni s aktuálním stavem krajských komunikací a dalším průběhem oprav a rekonstrukcí silnic II. a III. třídy v našem regionu.

Jednou z prezentovaných staveb byla rekonstrukce silnice II/449 Rýmařov - Ondřejov II. stavba. Zde v současnosti probíhá rekon-

strukce silnice s předpokládanými náklady ve výši necelých 115 mil. Kč vč. DPH. Rozsáhlá rekonstrukce komunikace za úplné uzávery byla zahájena na jaře roku 2013 a dokončena by měla být v polovině roku 2014. V rámci této složité stavby bude realizováno celkem 22 stavebních objektů. Nový úsek stavby navazuje na rekonstrukci silnice, která byla realizována v letech 2005-2006.

Poté se členové výboru pro dopravu seznámili s havarijním stavem silnice III/4456 Stránské - Jiříkov, která byla součástí objízdne trasy zmíněné rekonstrukce silnice II/449 a v závěru roku 2013 se v důsledku dopravního přetížení rozpadla. V současné době je již oprava této komunikace v pří-

pravě a předpokládá se, že bude zahájena v květnu nebo červnu s termínem dokončení v srpnu 2014.

„Rekonstrukce a opravy silnic na Rýmařovsku a Bruntálsku jsou pro rozvoj tohoto nezaměstnaností postiženého regionu velmi důležité. Potřebujeme využít turistický potenciál celé oblasti a k tomu je nutná dobrá dostupnost a komfort nejen pro potenciální návštěvníky, ale také pro provozovatele služeb. Postupnými kroky se nám daří silnice opravovat, a i když v současnosti uzavírky některých silnic trápí naše občany, věřím, že v budoucnu ocení zvýšenou pohodlí jízdy po nově rekonstruovaných úsecích,“ uvedl předseda výboru pro dopravu Jaroslav Kala.

Technický stav silnice II/370 Rýmařov - Jamartice je taktéž nevyhovující, o čemž se členové výboru mohli přesvědčit na vlastní oči.

„Technický stav celkem 2 700 km krajských komunikací na celém území Moravskoslezského kraje, stejně jako technický stav všech 1117 mostů, je nám znám. Není však ve finančních možnostech kraje tuto situaci ihned v celém regionu řešit najednou. Musíme proto postupovat po částech,“ konstatoval ředitel Správy silnic Moravskoslezského kraje Tomáš Böhm a dodal: „Konkrétně na Rýmařovsku bylo za posledních 12 let investováno do oprav a rekonstrukcí silnic II. a III. třídy i díky finančním prostředkům z Evropské unie přibližně 500 mil. Kč, jedná se o přibližně třetinu z celkových nákladů na opravy a rekonstrukce na Bruntálsku.“
 V současnosti se připravuje dokumentace pro opravu silnice II/370 Rýmařov - Velká Štáhle, zařazené do tzv. Bílé knihy, dosud však nebyl stanoven termín opravy.

Foto a text: Bc. Šárka Vlčková, tisková mluvčí Správy silnic MSK

Nový dotační program Ministerstva pro místní rozvoj

Ministerstvo pro místní rozvoj vyhlásilo nový program pro poskytování dotací s názvem Podpora rozvoje pracovních příležitostí na území Ústeckého a Moravskoslezského kraje.

Cílem programu je vytvořit podmínky pro zřízení nových pracovních míst, snížit nezaměstnanost v postižených regionech a zvýšit tak jejich hospodářskou výkonnost. **Je určen jak pro obce a kraje nebo jimi zřízené právnické osoby, tak i pro fyzické a právnické osoby s doložitelnou minimálně jednoletou aktivní podnikatelskou historií.** Z důvodu odlišného postavení účastníků je rozdělen na dva dotační tituly - v rámci jednoho budou podávat žádosti o dotaci fyzické a právnické osoby, v rámci druhého pak obce a kraje nebo jimi zřízené právnické osoby. Bude podpořeno pořízení, technické zhodnocení nebo modernizace hmotného či nehmotného investičního majetku, zejména budov a pozemků bezprostřed-

ně s nimi souvisejících, strojů, zařízení a informačních systémů, přičemž maximální výše dotace je 500 tisíc korun na jedno vytvořené pracovní místo.

Zásadní podmínkou pro poskytnutí dotace je, že projektový investiční záměr a následné vytvoření minimálně jednoho pracovního místa pro zaměstnance v hlavním pracovním poměru bude realizováno na území Ústeckého nebo Moravskoslezského kraje.

Pro program bylo schváleno 300 mil. korun, z toho pro Ústecký kraj je vyčleněno 100 milionů a pro Moravskoslezský kraj 200 milionů.

Do 15. května musí být žádost o poskytnutí dotace i se všemi povinnými přílohami doručena na Ministerstvo pro místní rozvoj.

Žádosti budou následně posouzeny po formální i věcné stránce a jmenovaná hodnotitelská komise na základě stanovených kritérií vybere projekty pro poskytnutí dotace a doporu-

čí je ke schválení. Oba dotační tituly budou hodnoceny odděleně.

Při hodnocení jednotlivých návrhů bude zohledněna především míra nezaměstnanosti v místě realizace podnikatelského záměru, jeho udržitelnost a efektivnost, požadovaná výše dotace na jedno zřízené pracovní místo, včetně posouzení dopadu na rozvoj příslušného regionu.

Výzva k předkládání žádostí byla vyvěšena na webových stránkách ministerstva v pondělí 7. dubna. Podmínky programu včetně příloh a odkazu na elektronický formulář žádostí najdete na stránkách <http://www.mmr.cz/cs/Podpora-regionu-a-cestovni-ruch/Regionalni-politika/Programy-Dotace/Podpora-rozvoje-pracovnich-priležitosti-na-uzemi-U>.

*Mgr. Martin Radvan, LL.M.,
vedoucí odboru regionálního rozvoje
a cestovního ruchu, Krajský úřad MSK*

NAŠE LISTÁRNA

Milá teto Květo, nedá se nic dělat, musím reagovat na Tvůj „Kapsář“ v posledním čísle Horizontu (7/2014). Vždycky čekám na to, s jakým příjemným a poučným čtením, s jakým novým vtípkem přijdeš. To vždycky zavzpomínám na ty časy, kdy jsme byli sousedy a vtípky a „moudra“ jsme si povíдали přes plot. Nicméně mám jednu upřesňující připomínku

ke zmíněnému „Kapsář“.

Předem Tě chci pochválit, že si dáváš alespoň občas whisky - mimochodem je to slovo, které pochází ze staré keltštiny, kde znělo „uisquie betha“, což znamená živá voda. A jsme u toho, co musím upravit. „Seagram's - Seven Crown“ je americký whisky - americká whisky z palírny v Nortwalku, stát Connecticut, U.S.A. Tam

se míchá, plní do lahví a exportuje.

A teď k panu Werichovi. Ten pil téměř výhradně whiskey „Kilbeggan - irish whiskey“, tedy irskou whiskey z nejstarší palírny na světě v Brosna River, hrabství West Meath, Irsko, která byla založena v roce 1757. Doufám, že se na mě nebudete pro moje připomínky zlobit a vezměš je s nadhledem Tobě vlastním. *Jan Černý, penzion Mary*

Poděkování

Chtěla bych tímto poděkovat Romanu Pytlíčkovi za vrácení tašky s obsahem, která mi byla odcizena. *Nada Němečková*

Občanský zákoník a jeho změny

K prvnímu lednu 2014 nastaly v oblasti soukromého práva zásadní změny. Účinnosti totiž nabyl nový občanský zákoník (zákon č. 89/2012 Sb.), dále zákon o obchodních korporacích (zákon č. 90/2012 Sb.) a zákon o mezinárodním právu soukromém (zákon č. 91/2012 Sb.). Současně byl k 31. prosinci 2013 zrušen dosavadní občanský zákoník, obchodní zákoník, zákon o mezinárodním právu soukromém a procesním, ale i řada dalších právních norem, např. zákon o rodině.

Další zákony byly v souvislosti s těmito změnami novelizovány samostatnými novelami, případně speciálním zákonem, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím rekodifikace soukromého práva (zákon č. 303/2013 Sb.). Tento zákon novelizuje dokonce 74 právních předpisů, mezi jinými zákoník práce, zákony o sociálním pojištění, ale například i zákon o požární ochraně a další.

Jde tedy o rozsáhlou a významnou změnu v oblasti soukromého práva, která zasáhne

do života každého občana České republiky. Je nejvyšší čas se s jednotlivými změnami seznámit. Naše redakce ve spolupráci s poradenskou společností P-team Rýmařov se sídlem v Praze připravila seriál věnovaný novému občanskému zákoníku. V jednotlivých dílech seriálu budeme přinášet nejpodstatnější změny, které se dotýkají zejména občanů našeho města, rodin s dětmi, manželů a manželského soužití, majetku, bytové politiky a dalších.

Za dluhy manžela či manželky vždy zodpovídáte!

Od 1. ledna 2014 vstoupil v platnost nový občanský zákoník, který přinese mimo jiné revoluční změny v dědickém právu. Co je důležité vědět a jak se můžete bránit?

Po smrti manžela či manželky za dluhy vždy zodpovídáte, a to i v případě, že nemáte společný majetek nebo máte předmanželskou smlouvu. Tyto nástroje jsou ze strany právníků doporučovány pouze při rozdělování majetku u rozvodu. V případě úmrtí je manžel či manželka ručitelem za dluhy zemřelého. Můžete sice odmítnout dědictví, ale to stejně situaci nevyřeší, protože dluhy, které převyšují hodnotu majetku zemřelého, musí vdova nebo vdovec stejně doplatit ze svého. Existuje preventivní

opatření - pojištění, které bude kryt pozůstalé v případě smrti. Obmyšlená osoba (pozůstalá osoba) pak může z částky, která bude vyplacena pojišťovnou, vyplatit věřitele bez toho, aby navždy ztratila majetek a platila v horším případě dluhy svého zemřelého partnera do konce života.

Za dluhy neručí jenom manžel a manželka, ale i děti a sourozenci. Ovšem zde se dá efektivně bránit. Jestliže se chcete vyhnout povinnosti zaplatit dluhy v plné výši, můžete sepsat takzvanou výhradu soupisu majetku zemřelého. V tomto případě se budou hradit dluhy do výše ceny nabytého dědictví. Je důležité podotknout, že pokud zatajíte majetek zemřelého

ho a později se na to přijde, budete muset uhradit všechny dluhy v plné výši. V případě, že víte předem, že dědictví bude zadlužené, můžete je do jednoho měsíce od oznámení notáře o zahájení dědického řízení odmítnout. Stejně tak máte podle nové úpravy právo se zříci dědictví ještě za života zůstavitele. To vás od problémů s dluhy a věřiteli v tomto případě ochrání. V případě, že se dědictví nevzdáte nebo neseptáte soupis majetku zemřelého a nebudete mít na jednorázové vyrovnání všech dluhů, bude vám zbývat jediné - domluvit si platební kalendář s věřiteli. Tím se vyhnete soudním sporům, které většinou končí exekucí.

Shrnutí:

- Dluhy za zemřelého manžela či manželku musíte zaplatit v plné výši.
- Před zodpovědností vás neochrání ani to, pokud jste sepsali předmanželskou smlouvu či

máte rozdělený majetek.

- Od ledna navíc i ostatní dědicové (děti, sourozenci) zodpovídají za dluhy předků v plné výši.
- Této povinnosti se ale na rozdíl od manželů zbaví, pokud přesně sepsají majetek a nic z ně-

ho nezamlčí, ani šperky či cennější osobní věci. Dluhy pak platí ve výši nabytého dědictví.

- Pokud víte, že jsou vaši rodiče zadlužení, můžete se dědictví zříci ještě za jejich života.

Jiří Prášil, P-team Rýmařov

Užitečná informace**dTest: E-shop nebo pouhý zástupce zákazníků?**

Není e-shop jako e-shop. Může se vám stát, že narazíte na webové stránky, které vypadají jako běžný internetový obchod, ovšem ve skutečnosti jde o pouhého zprostředkovatele nákupu. Co to pro zákazníka znamená? A je to vůbec legální?

Zavítali jste na stránky www.svet-tabletu.cz a působí na vás dojmem klasického e-shopu prodávajícího tablety? Pak jste na omylu. První, co asi návštěvníka tohoto webu zarazí, je rubrika „Státní svátky v Číně“. Těm pozorným pak neunikne věta v obchodních podmínkách hlásající, že provozovatel těchto webových stránek je pouhým zástupcem zákazníků při nákupu zboží, nikoliv samotným prodávajícím. Přípuštění tohoto postupu by pro spotřebitele mělo nepříjemné důsledky. „Případnou reklamaci by zákazník musel řešit s čínským obchodníkem. Nad zárukou by visel velký otazník, neboť podle obchodních podmínek provozovatele e-shopu a pravidel mezinárodního obchodu by se smlouva řídila právem státu, v němž sídlí čínský prodávající. Málokterý čes-

ký spotřebitel ví, jaká práva má podle čínských předpisů,“ vysvětluje Lukáš Zelený, vedoucí právního oddělení dTestu. Nelze pominout ani skutečnost, že náklady na dopravu věci do Číny kvůli reklamaci by nebyly zanedbatelné. Je vůbec tento postup v souladu se zákonem? Ne, jde nepochybně o obcházení zákona s cílem zbavit se odpovědnosti za vady prodaného zboží a dalších povinností prodávajícího. Na internetové portály zprostředkovávající prodej letenek či vstupenek na koncerty jsou spotřebitelé již zvyklí. Někteří podnikatelé to nyní zkoušejí i s prodejem spotřebního zboží. Do řetězce výrobce - dovozce - prodejce - zákazník však ve skutečnosti žádný nový článek nevstupuje. Prodávající se tak jen snaží schovat za jiný typ smlouvy. Objednávku si vykládá jako udělení plné moci, ze zaplacené kupní ceny si údajně vezme svoji odměnu za zastupování a za nic neodpovídá.

„Prezentace e-shopu svet-tabletu.cz a jeho sortimentu a zcela obvyklý proces objednává-

ni nabízeného zboží nepřipouští žádné pochyby o tom, že je to běžný prodejce zboží. Pouze sám sebe označuje jako zástupce zákazníků. Celé obchodní podmínky tohoto e-shopu jsou v rozporu se zákonem a ve vztahu k zákazníkům nemají žádné právní účinky,“ říká Lukáš Zelený. A dodává: „Podali jsme podnět České obchodní inspekci a provozovateli e-shopu zasiláme výzvu ke zdržení se protiprávní činnosti.“ Umístěním vybraného zboží do nákupního košíku začíná spotřebitel nakupovat bez ohledu na to, jestli se tak děje v nákupním centru nebo na internetu. Pokud potvrzuje před odesláním „objednávku“ a dostane pokyn platit „kupní cenu“, uzavírá kupní smlouvu, žádnou jinou.

Lukáš Zelený, Vanda Jarošová, dTest

dTest: Linky začínající osmičkou jsou bezplatné? Ne vždy!

Řada lidí se domnívá, že všechna telefonní čísla začínající devítkou jsou zpoplatněná vysokým tarifem. Linky začínající osmičkou naopak považují za bezplatné. Obojí je omyl. O ceně hovoru vypovídá tvar čísla, tedy „barva linky“.

Telefonní čísla začínající devítkou či osmičkou, zelené, modré, bílé linky. Pro spotřebitele často bývá problém se ve spletité džungli specifických telefonních linek vyznat. „Na naší poradenské lince se setkáváme s klienty, kteří se obávají volat zpět na čísla začínající devítkou, neboť očekávají vysoké zpoplatnění. Kontaktují nás také lidé rozhořčení údajně nesprávným vyúčtováním volání na číslo začínající osmičkou. Reklamace ale není vždy na místě,“ říká Miloš Borovička, právní poradce dTestu.

Obavy z vysokého zpoplatnění linky začínající devítkou nejsou vždy oprávněné. Tato čísla používají i banky, aniž by tím útočily na naše peněženky. Předvolba 910 se využívá pro volání přes internet, čísla začínající dvojcíslím 97

používají pro své sítě např. České dráhy, armáda či policie.

Vysoce zpoplatněná čísla lze přitom poznat na první pohled. Miloš Borovička vysvětluje: „Čísla prémiových, tedy speciálně zpoplatněných linek vždy začínají předčíslem 90, třetí číslice uvádí charakter služby a čtvrtá a pátá číslice udávají cenu minuty hovoru. Tento formát měla například zákaznická linka podvodné společnosti Endemos distribution, před níž jsme v minulých dnech varovali.“ Pozor je třeba dát zejména na čísla začínající 905, zde se cena hovoru vyjádřená čtvrtou a pátou číslicí násobí desetkrát, a hovor tak zákazníka může vyjít až na 990 korun za minutu. Pokud za devítkou není nula, většinou se jedná o číslo neveřejné sítě, například státních úřadů či jiných institucí.

Problém bývá i s čísly začínajícími osmičkou, která lidé často mylně považují za bezplatná. I čísla těchto takzvaných barevných linek mají přesný, i když ne zcela jednoduchý systém a je

dobré se v něm orientovat. Telefonní čísla začínající osmičkou můžeme rozdělit na zelené linky, které jsou pro volajícího bezplatné, a dále modré a bílé linky, kde se úhrada hovoru dělí mezi volajícího a volaného. Charakter linky poznáme podle prvního trojčíslí. „Spotřebitelé jsou občas zmateni, neboť nevědí, že tyto linky mohou být placené, případně, že operátoři volání na ně nezahrnují do volných minut. Například dlouhý hovor s bankou se tak může snadno prodražit,“ uzavírá Miloš Borovička. Podrobnou tabulku s cenami a způsobem účtování hovoru u operátorů a vybraných virtuálů je možné stáhnout na stránkách www.dtest.cz/barevnelinky.

Miloš Borovička, Vanda Jarošová, dTest

Varování Sdružení obrany spotřebitelů Moravy a Slezska, z. s.

I po loňské intenzivní kampani proti „šmejdům“ a úpravě zákona jsou předváděcí akce stálým tématem v poradnách Sdružení obrany spotřebitelů Moravy a Slezska, z. s. V uplynulém čtvrtletí bylo nejvíce stížností a dotazů v poradnách spojeno právě s předváděcími akcemi.

Je až zarážející, že i po tolika besedách, přednáškách, varováních, které SOS MaS, z. s., spolu s Českou obchodní inspekci v roce 2013 uskutečnilo, mohou existovat a prosperovat firmy, které se živí obchodem spo-

řebitelů chápaným jako nečestný. Řeč je o firmách, které pořádají prezentace spojené s prodejem výrobků. Tyto akce jsou cíleně zaměřeny na seniory - mají více volného ča-

su, rádi se „podívají mezi lidi“, jsou snadno manipulovatelní. Stále jsou jim nabízeny deky, nádobí, domácí spotřebiče apod. se slibem diamantové či zlaté výhry, která není výhrou, ale jen jakousi přislíbenou slevou. Senioři takové nabídky většinou podlehnou. Nechají se dovézt do banky, vyzvednou požadovanou hotovost a zboží zaplatí. Po příchodu domů si ale obvykle celou věc rozmyslí a rozhodnou se využít svého práva na odstoupení od takto uzavřené smlouvy do 14 dnů.

Nový občanský zákoník stanoví lhůty k vrácení poskytnutého plnění v případě odstoupení od smlouvy, a to shodně pro obě strany do 14 dnů od odstoupení od smlouvy. Odstoupí-li spotřebitel od kupní smlouvy, podnikatel není povinen vrátit přijaté finanční prostředky spotřebiteli dříve, než mu spotřebitel zboží předá nebo prokáže, že zboží podnikateli odeslal.

V poradnách se od počátku roku poměrně často setkáváme s tím, že tato nová povinnost spotřebitele vrátit zboží jako první a tomu odpovídající právo prodávajícího zadržovat peněžní prostředky má vliv na rozhod-

vání spotřebitelů. I když již odstoupili od smlouvy nebo byli pevně rozhodnuti tak učinit, po získání informace o této nové úpravě se v řadě případů nakonec rozhodnou nevyužít svého práva na odstoupení od smlouvy nebo zboží nakonec neodešlou právě z obavy, že nakonec nebudou mít ani zboží, ani peníze.

Sdružení obrany spotřebitelů Moravy a Slezska v poslední době zaznamenalo nárůst předváděcích akcí společnosti **Spokojená domácnost, s. r. o.**, a proto varuje před takto uzavřenými smlouvami. Tato společnost zve spotřebitele na prezentaci zboží,

kteří bude údajně prodávat v nově otevřené prodejně v daném městě. Dodnes však žádná slibovaná prodejna otevřena nebyla a společnost s klienty již nekomunikuje, poštu nepřebírá, peníze za odstoupení od kupní smlouvy a vrácené zboží nevrací. Pro podvedeného spotřebitele je pak značně obtížné domoci se svého práva. SOS MaS doporučuje nepodpisovat nic, čemu spotřebitel nerozumí nebo si nepřečte. Je lepší předejít problémům a podobné akce raději nenavštěvovat!

*Marcela Reichelová,
předsedkyně Sdružení obrany spotřebitelů
Moravy a Slezska, z. s.*

Zajímavosti z přírody

Na návštěvě u strakapoudů

Z datlovitých ptáků žijících u nás je nejnámější strakapoud velký (*Dendrocopos major*), protože žije v krajinách od nížin po hory a nevyhýbá se ani městským parkům. V zimě se může dokonce objevit i na krmítkách. Pro svou pestrost, malou plachost a rozmanitou činnost je vděčným objektem pozorování. Přestože mnozí strakapouda znají nebo poznají, kdo o něm ví trochu více? Pojdme tedy ke strakapoudům na návštěvu a nahlédneme do jejich života.

Strakapoudi patří do řádu šplhavců a jistě nás zaujme jejich způsob pohybu. V literatuře je definován jako trhavý pohyb po kmeni vzhůru za podpory pružných ocasních per. Pohyb směrem dolů probíhá pozpátku, jako když slézáte ze žebříku (sestup hlavou dolů ovládá pouze brhlík). Viděl jsem v Nízkých Tatrách také datlíka tříprstého, který tímto způsobem překonal celou polovinu kmene smrku, a v Jeseníkách datla černého. Tento způsob pohybu není u datlovitých vzácný. Pohyb po kmeni vzhůru je přímý, spirála je výjimkou. Hlasový projev strakapoudů velkých je omezen na zvuky, jež zní jako vysoké jednotlivé „kek“ nebo

„gek“, resp. „kik“. Dalo by se říci, že je to krátké ostré vykviknutí. Druhý hlasový projev tvoří skřeky či křik, které jsou do lidského jazyka těžko převoditelné a na jaře jsou součástí toku. Třetím slyšitelným projevem je tzv. rezonování, čili rychlé bušení zobákem na vhodném místě kmene či větve. Nejde tedy o projev hlasový, nýbrž mechanický. Tato specifická činnost datlovitých ptáků je součástí toku - ptáci jí vymezují svůj hnízdní a lovecký revír. Rezonanční úder trvá několik sekund, ale mají úžasnou frekvenci. Zakmitání hlavy vzbuzuje obdiv.

Strakapoud velký získává potravu několika způsoby. Nejběžnější je tesání do dřeva a odlupování kůry za účelem sběru hmyzu a jeho larv. Zcela uvolněná kůra ovšem padá. Aby pták zabránil ztrátám, podrží si odloupený plátek kůry dráčky. I mládě si po osamostatnění dovede počínat „uvědoměle“, jak dosvědčuje jedno z pozorování: odtesává kůru ze všech stran a nahlíží pod ni i zespoda. Když to jde, nabere plátek celou hlavou, popoleze a tím ho odtrhne či značně odchlípí.

Velmi zajímavá je činnost při sběru semínek z šišek. Strakapoud šišku odtesá od větve, což se může dít i v závěsu. Nateše stopku, pak ji sevře do zobáku u jejího kořene a šišku odtrhne. Nezkonzumuje ji na místě a ještě vzácněji je vybírání semínek z visící šišky (na to je expert křivka), nýbrž s ní odlétá do tzv. kovárnů. To je místo, v němž se šišky dobře upevňují. Může se stát, že pod takovou kovárnou najdeme i přes sto šišek. Každý pták využívá několik kováren, tedy míst, jež umožňují sevření či zasažení šišky tak, aby snadno nevypadla. Zde začne strakapoud šišku zpracovávat. O luštění šišek se po-

koušejí i osamostatněná mláďata. Zrovna tak jako šišky si strakapoudi usazují i lískové oříšky.

Málo známou činností datlovitých ptáků je tzv. páskování kmene. Může se vám poštětit, že objevíte strom, na jehož kmeni vás upoutají tenké vodorovné proužky oloupané kůry. Odstraněna je pouze svrchní, nejhrubší borka a do měkké vrstvy kůry jsou nadělány ostré vpichy, z nichž se roní kapičky pryskyřice. Pro datly a strakapoudy je pryskyřice doplňkem stravy, protože obsahuje vitamíny a minerály.

Velmi důležitým a zajímavým obdobím v životě strakapouda je tok. Začíná brzy na jaře, kdy teploty nevystupují ani na 10 °C. Párek občas s křikem prolétá vybraným teritoriem, nahání se a později dochází k páření. Rezonanční palbu často provádí samička, zatímco sameček vyhledává vhodné místo pro budoucí hnízdo. Přestože je k dispozici mnoho starých dutin, jen málokdy se stane, že je ptáci použijí znovu. Při průzkumu kmenů pták poklepává do dřeva. Obvykle stačí pár úderů, aby poznal, zda je místo vhodné, či nikoliv. Jeden pár si dokonce vydlabává více dutin, i když nakonec zahnízdí pouze v jedné, všechny také nemusí být dokončeny. Sameček se při tesání dutiny nenechává vyrušovat, bezpečnost si ovšem hlídá. Hlavu nemá v otvoru schovanou delší dobu - pár úhozů a již se dívá kolem. Vletový otvor je krásně kulatý, bývá v různých výškách (od 2 do 10 m) a ani jeho orientace vzhledem ke světovým stranám není jednoznačná. Dokonce ani umístění není utajené, a tak hnízda strakapoudů velkých často najdeme u lesních cest nebo jiných komunikací.

Pokud se nám nepoštěstí jinak, lze

hnízda strakapoudů nalézt nejčastěji v červnu díky neustálému ozývání mláďat. Menší provoz a přítomnost lidí ptákům nevádí, ovšem nesmíme být příliš vlezlí. Krmit přilétají oba rodiče, ve většině případů společně. Zjištěné intervaly v krmení byly 5 až 15 minut. Po vylétnutí z hnízda se mladí ptáci dají snadno poznat podle nejistého chování (neobratný let, výskyt na netypických místech, šplhání po kmeni za pomoci mávání křídel apod.), přičemž rodiče je ještě dokrmují. Bezpečným poznávacím znakem je červené peří na celém temni hlavy, které tam zůstává ještě dlouho potom, co mladí ptáci nabudou zručnosti. Trvá měsíce, než se ztratí docela. Samečka od samičky poznáme podle rudé skvrny v zátylku - samička ji nemá. Strakapoudi velcí a vůbec všichni datlovití jsou nadmíru zajímaví ptáci. Trpělivému pozorovateli poskytnou množství zážitků, leckdy kuriózních či netypických, a pro přemýšlivého člověka mohou být i zdrojem poučení, jako ostatně pozorování celé přírody.

Na závěr ještě krátký přehled datlovitých ptáků, s nimiž se na Rýmařovsku můžeme setkat: strakapoud velký, strakapoud malý (nepravdělně), datlík tříprstý (vzácně v horských lesích), datel černý (běžně v lesích), žluna zelená (občas i v městských parcích), žluna šedá (vzácněji v lesích). Za dalšími datlovitými ptáky byste museli do teplejších poloh (strakapoud prostřední) nebo naopak do horských lesů na Slovensko (strakapoud bělohřbetý). Mezi datlovité se ještě řadí krutihlav obecný, který se na Rýmařovsku též vyskytuje. Od ostatních datlů se liší zbarvením a tím, že nešplhá po strozech ani si nevytesává dutiny.

Miloš Zatloukal, KČT Rýmařov

Sport

Dorostenci porazili soupeře z Vítkova

V neděli 6. dubna zajížděla dorostenecká Jiskra Rýmařov na půdu třetího celku v tabulce TJ Vítkov. Opět jsme se nevyhnuli marodce v kádru a museli jsme se obejít bez Barana, Vajdíka, Zifčáka, Bureše, Volánka a Skrutka.

Foto: archiv T. Durny

Už v první minutě hry mohl skórovat Vaněrek, bohužel trefil tyč. Až ve 22. minutě jsme se mohli radovat z gólu, který vstřelil Lesák po rohovém kopu Vaněrka. Stav utkání 0:1 pro Rýmařov vydržel do konce první půle. Ve druhé půli se smolně vykartoval náš Sudek, v 55. minutě dostal druhou žlutou kartu a musel pod sprchy. O chvíli později obdržel hráč Vítkova červenou kartu a musel taktéž do sprch. V 62. minutě odpískal rozhodčí Vítkovu penaltu a jejich hráč této šance využil. Stav utkání tak byl 1:1. Po urputném boji se Rýmařovští přece jenom dočkali zasloužené odměny, když v 84. minutě po nahrávce Kováče zvyšoval náš Tomeček na 1:2 pro Rýmařov. Konec utkání jsme si již pohlídali, a tak Jiskra přivezla domů důležité tři body.

Věděli jsme, že to nebude lehké utkání. Vítkov je nepřijatelný soupeř, a pokud je stav nerozhodný, je nebezpečný. Museli jsme si ohlídat je-

jich nejlepšího střelce Adama Harazina, který s 26 góly vede tabulku střelců. Nejen že ho kluci uhlídali, ale ještě nám situaci usnadnil sám, když se nechal nesmyslně vyloučit. Vítkov si nevytvořil žádnou šanci, gól dali z penalty. Musím pochválit všechny kluky, jejich nasazení a bojovnost byly neskutečné, na hřišti nechali opravdu vše.

Sestava: Kubját - Pavel Kopeček, Cabák, Jan Kopeček, Sedlář, Sacký, Vaněrek, Lesák, Kováč, Sudek, Tomeček. Střídali: Urbánek, Raušer, Seifert. Góly: Lesák, Tomeček.

Trenér: Tomáš Durma, vedoucí: Zdeněk Kudlák.

Foto: Z. Kudlák

Další zápas sehráli dorostenci v sobotu 12. dubna na půdě druhého týmu tabulky v Odrách.

V 10. minutě se po rohu Vaněrka prosadil Kováč. Až do konce prvního poločasu vedl Rýmařov 1:0. V 50. minutě se hlavou opět prosadil výborně hrající Kováč a po nahrávce Cabáka zvyšoval na 2:0 pro Rýmařov. Poté si ale náš gólman vybral slabší chvíli, po jeho výkopu se zmocnil míče soupeř, z půlky se trefil do brány a snížil na 1:2. Domáci ještě stačili vyrovnat na 2:2, a utkání tak skončilo remízou.

Tomáš Durma

Mladí fotbalisté absolvovali soustředění v Bělé pod Pradědem

Od čtvrtka 13. do neděle 16. března mladší a starší žáci absolvovali soustředění ve sportovně-rekre-

ačním středisku Park Hotelu v Bělé pod Pradědem. Soustředění bylo zaměřeno na zvýšení kon-

diční připravenosti a utužení kolektivu.

První polovinu soustředění nám přálo počasí, což nám umožnilo využít okolních kopců a začít vstřebávat první kilometry. Kluci určené úseky zvládali poctivě a soutěživě. Za odměnu na ně čekaly další kondiční útrapy v podobě posilování. Tréninková jednotka dopoledne a v podvečer jim dala možnost poznat, jaké to mají profesionální sportovci. Ve chvílích volna měli kluci k dispozici hřiště na nohejbal, volejbal, trampolínu, místnost se stolním tenisem, posilovnu a saunu s bazénem. Od soboty se vrátily srážky, takže se venkovní aktivity omezily na pouhé výběhy. Naštěstí jsme moh-

li využít vnitřní prostory a uspořádat turnaj ve stolním tenise a fotbalové počítačové hře. O co míň kluci mohli běhat, o to víc museli posilovat, ale vše plnili svědomitě a se vzájemnou podporou.

O naše stravování se postarala restaurace Park Hotelu. Kluci i trenéři si nemohli vynachválit kvalitu stravy a její porce. Za sponzorský dar ve výši jedné třetiny celkové ceny soustředění, veškeré služby a hladký průběh je třeba poděkovat Janu Švábenskému, vedoucímu Park Hotelu Bělá pod Pradědem, a kolektivu jeho zaměstnanců, kteří pro nás vytvořili nezapomenutelný zážitek. Děkuji mladí fotbalisté Rýmařova a jejich trenéři.

Foto a text: M. Jiruš

Košíkáři přivezli ze Zlatých Hor bronz

V sobotu 12. dubna proběhl každoroční Zlatohorský basketbalový turnaj, kterého se zúčastnila družstva z Krnova, Vrba pod Pradědem, místní tým Zlatých

Hor a také mladé družstvo reprezentující Rýmařov. Od brzkého rána bylo patrné, že nálada rýmařovského týmu je více než dobrá, atmosféra vynikající a touha po-

stavit se nelehkým soupeřům silná.

Hned první utkání Krnova s Rýmařovem naznačilo, v čem je síla, ale i slabina týmu. Dramatické

utkání skončilo těsnou výhrou krnovských hráčů, ale jak se nakonec ukázalo, naše družstvo bylo jediným vyrovnaným soupeřem pozdějšího vítěze turnaje. V muž-

stvu nadále panovala výborná nálada, podpořená pochutinami z místního řeznictví a samozřejmě zrzavým nektarem, jež správný sportovec potřebuje ke špičkovým výkonům.

Při druhém vystoupení našich košíkářů bohužel nebyla brána v potaz námitka kapitána družstva, že je až nesportovní hrát proti tak vysokým a silově mnohem zdatnějším soupeřům. Zlatohorští si okamžitě výbornou střelbou za tři body a podkošovým bojem zajistili dostatečný náskok, který se již našim ani přes fantastickou osobní obranu nepodařilo smazat.

Poslední, už korekční utkání s Vrbnem se našemu smíšenému družstvu podařilo pohlídat, takže v celkovém pořadí skončilo na třetím místě hned za domácími Zlatými Horami a ve finále suverénním Krovem.

Báječný sportovní zážitek si družstvo ve složení Martin Sedláček, Ondřej Šimko, Karel Janošek, Kateřina Stránská, Ivo Štěpán a Vít Rychlý užilo na výbornou a naše město reprezentovalo se ctí a hrdostí. Nyní nezbývá než tvrdě trénovat, abychom v příštím ročníku byli zase o krůček blíže metám nejvyšším. *Vít Rychlý*

Soukromá řádková inzerce

• **Prodám RD** v obci Velká Štáhle o velikosti 3+1, další místnost v podkroví, velká půda s možností vybudovat obytné místnosti. Kotel na tuhá paliva + el. radiátory, plyn na hranici pozemku, v suterénu je kotelná a prádelna. U domu je zahrada 1571 m², samostatně stojící garáž a hospodářská budova. V obci není kanalizace. Cena dohodou. Tel.: 605 001 365.

Balet a opera v kině

Kino Rýmařov má možnost zajistit seriál přímých přenosů operních představení z Metropolitní opery v New Yorku a baletních představení z divadel v Petrohradu, Paříži, Amsterdamu, Londýně a Birminghamu v sezóně 2014/2015

Ke zjištění zájmu o promítání tohoto programu vyzýváme zájemce o kontaktování na e-mail mifid1@seznam.cz

- VODOVODNÍ PŘÍPOJKY - KANALIZAČNÍ PŘÍPOJKY - ELEKTROINSTALACE

Pavel Pokorný
Opavská 18, Rýmařov

Tel.: 608 830 881

E-mail: pokornypavel2@seznam.cz

- Zasklívání balkonů
- Zimní zahrady
- Plastová okna a dveře

I-nova CZ, s.r.o.,
Harrachov 10,
Rýmařov
tel. 605 778 117

www.i-nova.cz

Vydavatel: Středisko volného času Rýmařov, Okružní 10, 795 01 Rýmařov, tel.: 554 254 370, <http://www.rymarov.cz/mesto>
Neoznačené foto: Redakce. **Uzávěrka dne:** 17. 4. 2014. Redakce si vyhrazuje právo na zkrácení, případně úpravy nevyžádaných příspěvků a nemusí nutně souhlasit se stanovisky uveřejněnými v příspěvcích dopisovatelů. **Odpovědný redaktor:** Mgr. Jiří Konečný.
Redakční rada: Ing. Miloslav Marek, Bc. Leona Pleská, Mgr. Vladimír Stanzel, Mgr. Marek Bocián. **Adresa redakce:** Okružní 10, 795 01 Rýmařov, tel.: 554 254 374, mobil: 732 102 489, e-mail: rymhor@seznam.cz. **Vyšlo dne:** 25. 4. 2014.
Příspěvky laskavě zasílejte nejpozději do 2. 5. 2014. Další číslo vyjde 9. 5. 2014. Grafická úprava novin: Tiskárna APRO Bruntál, Ruská 10, 792 01 Bruntál, tel./fax: 554 23 00 27, e-mail: apro@iol.cz. Vydávání povoleno Ministerstvem kultury ČR pod značkou MK ČR E 11017. **Cena 15 Kč**

PODVEČER V ORIENTU

7. 5. 2014

v 18:00

velký sál SVČ

Vystoupí: *TS Neila - děti, juniorky, dorostenky, ženy*

TS Sheila

vstupné: 40,-

Městská knihovna Rýmařov

Městská knihovna Rýmařov – Galerie u stromu-poznání

Středisko Diakonie ČCE Rýmařov
pořádá besídku na

Den matek

Kdy? v úterý 13. 5. 2014 od 15. hod.

Kde? sál SVČ (dříve ZUŠ, Divadelní)

Program: vystoupení dětí z MŠ 1. Máje

vystoupení žáků ZUŠ

k poslechu a tanci zahraje pan Kováč

Zároveň proběhne

Soutěž o nejlepší moučník

- může se zúčastnit každý

- moučníky (dorty, koláče, buchty, rolády...) je nutné předat v úterý 13. 5. do 13:00 hod po předchozí domluvě s paní Maňurovou na tel. čísle 604 570 210

Výhra:

1. místo 350,- Kč

2. místo 250,- Kč

3. místo 150,- Kč

Diakonie
Československé církve evangelické
Středisko v Rýmařově

Středisko volného času Rýmařov, CK Stará Ves a Ski klub RD Rýmařov pořádají
CYKLISTICKÉ ZÁVODY HORSKÝCH KOL

PO JESENICKÉ MAGISTRÁLE
Rýmařov 11. 5. 2014
 Flemmichova zahrada

více na:
www.svcrymarov.cz
www.jesenickysnek.com

Závod je zařazen do seriálu JESENICKÝ ŠNEŽEK, ve kterém startují i nejmladší kategorií!

Prezence:
 Od 8:45 do 9:45 v lyžařské chatě ve Flemmichově zahradě
 Start:
 U lyžařské chaty ve Flemmichově zahradě
 V 10:00 - benjamínci,
 10:05 - předšáci, 10:10 - malí žáci + mladší žáci,
 10:35 - start ostatních kategorií

Startovné:
 100 Kč, kategorie H, G 30 Kč, mladší zdarma
 V ceně startovného občerstvení v odě, klobouk, mačkatka,
 pivo, limonáda
 Ceny:
 Ceny pro první tři v kategorii.
 Pro ostatní tombola!

POZVÁNKA

Projekt
 Michalka

Koncert pro Michalku

29. dubna 2014

velký sál SVC v 15,30 hodin

Srdečně zveme Vás všechny, kteří chcete podpořit Projekt Michalka a současně si užít pěkná vystoupení dětí, žáků, studentů a dospělých na společné akci této čtveřice:

- ZŠ Rýmařov, Školní náměstí 1, příspě.org.
- Gymnázium a Střední odborná škola Rýmařov
- ZUŠ Rýmařov
- Diakonie Rýmařov-Kouzelná buřinka

KINO RÝMAŘOV 1. 5. 2014 v 18:00

Sps fMČVGF aof, aneb...

svátek práce s filmy Marka Čermáka, VGF a olomouckých filmařů.

Projekce (již brzy) slavného rodáka rýmařovského a jeho přátel.

MENU: Nebezpečí ve výtvarce

Škola v noci

cena:

Game Over

mrzkých

Game Over 2

Pékument

50,-

Hrdina

Nebýt sám

Amanita Flachbartii (Lukáš Masner)

Případ pro Jáchyma Semiše (Jan Haluza)

Úvodní slovo:

guru jazyka českého Vladimír Stanzel

!! VÝČEP OTEVŘEN !!
!! JIŽ OD 17 HOD. !!

Moravskoslezský kraj

Evropská unie

RČP

Jak šmakuje Moravskoslezsko?

Hotel Slunce a Moravskoslezský kraj Vás zvou na
MORAVSKOSLEZSKÝ VEČER

s degustačním menu
prošpikovaným
kulinářskou show
mistra kuchaře
Roberta Zatloukala.

Hotel Slunce - Rýmařov
Pátek 9. 5. 2014, 18.00 hod.

Rezervujte si své místo
na tel.: 554 212 790, 777 273 776
nebo e-mail: hotelslunce@jeseniky.com

**KŘOVINOŘEZY
PRO KAŽDÝ ROCK**

STIHL

**Křovinořezy a další stroje
se slevami až 2.200,- Kč**

Akce probíhá od 15. 4. do 28. 6. 2014

**Markéta Slaměňíková - STIHL
prodejna Malá Morávka 213
Tel.: 554 273 209, 723 912 274
Po - Pá 8 - 12 13 - 16.30**

DÁVEJTE POZOR, CO SI ODNÁŠÍTE Z LESA!

Získejte příspěvek až 1 500 Kč na očkování proti klíšťové encefalitidě

**REGISTRUJTE SE K ČPZP
NA KTERÉKOLIV Pobočce
NEBO ON-LINE DO 30. 6. 2014**

Vaše zdraví v bezpečí

Kód pojišťovny: 205 / Infocentrum: 810 800 000

**Česká průmyslová
zdravotní pojišťovna**

www.cpzp.cz

FINANČNÍ CENTRUM

Finance pod jednou střešou

- ✓ Úspora času díky komplexnosti našich služeb
- ✓ Nabízíme exkluzivní pojistné krytí
- ✓ Jsme součástí největší sítě makléřů v ČR a EU
- ✓ Rychlé a kvalitní vyřízení potřeb klienta
- ✓ Kvalitní, spolehlivá a efektivní řešení pro vás
- ✓ Poradenská činnost zcela zdarma
- ✓ Individuální přístup ke klientovi
- ✓ Nezávislost na finančních institucích
- ✓ Přes 100 produktových partnerů
- ✓ Sejdeme se s vámi i mimo pracovní dobu

Po kompletním plánování jsem si uvědomil, kolik ve skutečnosti musím investovat, abych si splnil rodinné cíle.

Jaroslav Kučera

Grafik a programátor

Hodně sportuji, proto jsem se pojistila především na rizika, ráda jsem společnost doporučila známým, kteří mi nejsou lhostejní.

Pavλίna Jedličková

Asistentka pedagoga

St - Čt
9 – 17hod

Husova 10
Tel: 734 763 553
www.pteam.cz

LÉKÁRNA AVION

Přijímáme tyto poukázky a šeky

Ortho Help

Za poloviční ceny!!!

TABLETY (tablety na 3 měsíce)

Přípravek obsahuje komplexní složení zahrnující kombinaci kvalitních látek chondroitinu, glukosaminu, kolagenu typu II, kyselinu hyaluronovou ve formě hyaluronátu a dále extrakt zázvoru.

360 Kč

HOT DRINK (měsíční balení)

Obsahuje komplexní složení zahrnující kombinaci kvalitních látek chondroitinu, glukosaminu, hydrolyzovaného kolagenu, vitamín C, měď a mangan a dále extrakt zázvoru.

210 Kč

Opět radostná zpráva pro maminky a tatínky ročních batolátek

Slevnili jsme pro Vás Sunar complex 3 s příchutí banánu na pouhých

180 Kč

Akce platí do vyprodání zásob.

Využijte výhod zákaznické karty, která vám zaručí 30 Kč slevu na recept.*

Lékárna Avion

nám. Míru 216/3, Rýmařov

Tel.: 554 219 823

E-mail: avion@lekarnauhradeb.cz

www.lekarna-avion.cz

E-shop: www.best-lekarna.cz

Otevírací doba:

Po - Pá 8.00 - 12.00 12.30 - 16.30

So ZAVŘENO

Ne ZAVŘENO

Lékárna Avion

ZÁKAZNICKÁ KARTA
SLEVA 30 Kč na recept

Lékárna Avion
nám. Míru 216/3
Rýmařov

Člen sdružení Moje Lékárna

mojelékárna+